KEMALETTİN TUĞCU

11. Baskı

ESKİ BİR MASAL

erdem çocuk

Kemalettin Tuğcu'dan Seçmeler

ESKİ BİR MASAL

MEB Talim ve Terbiye Kurulu'nun
2344 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayınlanan kararı ile
ilkokul öğrencilerine tavsiye edilmiştir.

erdem
çocuk

Kemalettin Tuğcu'dan Seçmeler

ESKİ BİR MASAL

erdem
ÇOCUK

AVARE BİR KIZ

Erol, ilk defa geldiği bu köyde bir oda tutmuştu. Sade bir hayatın içinde, üniversite giriş sınavlarına hazırlanırken tuttuğu bu oda, denize bakıyordu. Bu viran yalılarda balıkçı aileleri oturuyordu. Kendileri bir odaya çekiliyor, diğer odaları yalıya gelen olursa onlara kiralıyorlardı.

Erol, Salim Reis'le anlaşmıştı. Tek başına bir gençti ve görünümü ile insana güven veriyordu.

Salim Reis'in eşi ona bir karyola hazırlamış, odaya bir tahta masa ile bir sandalye getirmişti.

Yemek işine gelince mevsim yazdı ve köyde de balık boldu. Sebze satıcıları gezici bir dükkân gibi her sabah yalının önünden geçer, Salim Reis de kiracısının istediği sebze ve meyveyi alırdı.

Erol, pencerenin önünde denize karşı çalışırken arada bir başını kaldırır, denize ve uzaklara bakardı.

Bir ara Salim Reis yukarıya çıktığı zaman Erol ona soruyordu:

– Bitişik yalıda bir kız var. Her gün rıhtımda tek başına oturuyor. Bazen denize atlıyor, yüzüyor. Bunun kimsesi yok mu?

– Avare bir kızdır, dedi Salim Reis. Anlattığına göre pek kimsesi yokmuş. O da yaz aylarında gelir. Geçinecek kadar parası varmış. Babasından bir aylık bağlamışlar ona. Evi olmadığı için yurtlarda kalırmış.

Salim Reis bunu anlattıktan sonra,

– Bak delikanlı, dedi. Bu kız köyün uğurudur. Balığa çıkacakları zaman bizimkiler ona seslenirler. "Derya Hanım, iyi günler." derler. Kız da onlara, "İyi günler, balığınız bol olsun." der. Balıkçılar başa kürek atarak koyda bir dolanırlar. Sonra rıhtıma çıkıp ağı çekmeye başlarlar. Haydi yallah, haydi yallah balık dolu inşallah, çekerler, çekerler. Umdukları kadar balık çıkar. İçlerinde ağa girmiş uskumru, lüfer, palamut varsa bunu Derya'ya yollarlar, dedi.

Erol sordu:

– Demek balıkçıların maskotu bu kız. Peki ama avareliği ne?

Salim Reis:

– Sorma delikanlı, dedi. Bizim köyün ihtiyarları da anlatırlar. Derya'nın büyükleri bizim köyün sırtlarında, viran konağın arsasının sahipleriymiş. Orada iki cinayet işlenmiş. Cumhuriyetten çok önce. Padişahlık zamanında olmuş bu iş. Orada ihtiyar bir paşa varmış. Düşmanları çok bir devlet adamıymış. İşte oradaki konağa çekilmiş. Tek başına bir genç kadın; bir Arap lala, bir de yaşlı hizmetçi kadınla yaşıyorlarmış. Bir gece yaşlı hizmetçi kadın kendi evine gitmiş. Sonra onu evinde ölü olarak bulmuşlar. Arap lalayı da katiller kuyuya atmışlar. Bu cinayetin nedeni de ihtiyar paşanın bütün mallarını satarak gelirini konağa getirmiş olmasıymış, böyle anlatırlar.

Erol:

– Katiller bulunmuş mu, diye sordu.

– Hayır, dedi Salim Reis. Ne katiller bulunmuş ne de altınlar. İşte bu altınları aramak ve bulmak için ailenin erkekleri perişan ve avare olmuşlar. Konakta yıkmadık duvar, eşmedik yer bırakmamışlar.

– Aslı var mı bu olayın?

– Bizim dedeler de anlatırlardı. Babadan oğula geçmiş masal gibi bir define arama iş. Kimi işe güce dalmış, kimi kazma kürek çalışarak sefalet içinde ölmüş. Şimdi sıra bu Derya'da. Babası bir subaymış. O, bu define merakına kapılmamış ama kızı kendisini avarelikten kurtaramamış.

Erol tekrar sordu:

– Bu Derya da arama yapmış mı?

– Yapmaz olur mu, dedi Salim Reis. Eniştesine

rica etmiş, o da adam tutup araştırmış. Ama yok işte.

– Buraya bunun için mi geliyor Derya?

– Evet, ha şunu da söyleyeyim. Derya şimdi on yedi yaşında olmalı. Bir ara yalılardan birine yazlık için bir aile taşınmıştı. Oğulları bu kıza tutulmuş. Zengin insanlardı. Hani Derya da güzel kız.

– Sonra ne oldu?

– Ne olacak, delikanlı kızı balık tutma bahanesi ile sandala alıp Boğaz'ın ortasına kadar açıldı. Orada kıza kendisi ile evlenmesini ve defineyi aramak için evlenince kendisine yardım edeceğini söylemiş. Derya da yazıklar olsun sana demiş, kendisini denize atmış.

– Sonra?

– Delikanlı az daha aklını kaçıracaktı. Sandalın içinde çırpınıyor, "Derya! Derya!" diye bağırıyordu. Balıkçılar gidip onu zorla yalıya getirdiler. Oğlan rıhtımda çenesi, elleri kilitlenmiş baygın yatıyordu. Kendisini öldürmeye kalktı. Hekim, hoca para etmiyordu. Nihayet kızı bulup getirdiler, oğlan kızın ayaklarına kapandı ve kendisini affetmesi için herkesin içinde yalvardı. Sonra da tövbe etti. Bir daha evlenmeyi, nişanlanmayı ağzına almadı. Birkaç gün sonra da ailesi onu alıp gittiler.

– Demek kız boğulmadı?

– Hayır. Derya çok iyi yüzer. Yunus balıkları ile ahbaplığı var derler.

Salim Reis giderken,

– Bak delikanlı, dedi. Bunu sana kulağında bulunsun diye anlattım. Bu kıza gücendirecek bir şey söyleme. Garip bir kızdır o, gücendirmeye gelmez.

– Ben onu tanımıyorum, dedi Erol. Öyle bir niyetim yok.

– Yok ama gençlik bu. Güzel kızdır hani. İnsan yüzüne bakınca gözlerini çeviremez. Geçenlerde ben de balıktaydım. Seni pencereden görmüş, kimin nesi olduğunu sordu bana.

– Ne yapacak beni?

– Belki defineyi bulmak için seni çalıştıracak.

Salim Reis çıkıp gitti. Akşama kadar kitapların üzerine eğilen Erol, arada bir rıhtıma çıkıyor denize daha yakından bakıyor, yosun kokan rıhtım taşlarının üzerinde oturuyordu. Derya, koyu geçen balık kayığında dümende oturuyordu. Koyu hızlı hızlı kürek çekerek dolaşan kayık, Salim Reis'in rıhtımına geldi. Oraya yanaştı. Balıkçılar ağın ipini rıhtıma aldılar. Başladılar çekmeye. Derya da rıhtıma çıkmıştı. Erol'a baktı ve gülümsedi. Erol da ona gülümsedi. Yüzü kıpkırmızı olmuştu.

Geriye çekilerek balıkçıları seyrederken konuştular. Yine bol bol balık çıkmıştı. Erol, bu garip kızı görür görmez hayran olmuştu. Ona hemen tutulmuştu. Kız hiç çekingen değildi. Rıhtımda binaya dayanmış olan eski bir sıraya yan yana oturmuşlardı.

Balıkçılar seslendiler:

– Derya kuzusu, haydi gidiyoruz.

Derya:

– Siz gidin, dedi. Benim balık payımı yalıya bırakın. Ben hemen gelirim.

İki genç birbirlerine kendilerini anlattılar. Erol'un kimsesi yoktu. O da öğrenci yurdunda kalıyordu.

Kendisine dadılık etmiş olan ihtiyar bir kadına ara sıra uğrar, gönlünü alır, çamaşırlarını da ona yıkatırdı.

– Ne garip rastlantı, demişti Derya. Ben de kız öğrenci yurdunda kalıyorum. Babamın arkadaşı olan eski bir avukat var. Yaşım küçük olduğu için bana bağlanan yetim aylığını o alıp bana verir. Ben dört yıldan beri hep bu yalıya gelir, yazı burada geçiririm.

– Burada sizin aileniz de oturmuş, öyle mi?

– Evet, dedem burada yaşamış, ölmüş. Ama babamı askerî okula vermiş. Şimdi ne annem kaldı ne babam.

– Bir tek siz kaldınız değil mi yetimler güzeli?

Derya hemen kıpkırmızı kesilerek ayağa kalkmıştı. Erol:

– Ne olur otur, Allah'ını seversen, dedi. Bunu, hayranlığımdan söyledim, ben de yetimim, ben de öksüzüm.

Fakat kız durmamış, yalının kenarından dolaşan caddeye çıkmış ve gitmişti.

Erol çok üzülmüştü. Kızın böyle bir sözden alınıp gideceğini hiç düşünmemişti. Artık pencerede oturmaktan bile çekiniyordu. Bir yandan da kızın mahzun ve içli güzelliğini düşünmekten ve onu gözlerinin önüne getirmekten kendisini alamıyordu.

İşte bu kararsızlık ve düşünceler içindeyken hemen hemen bir hafta sonra odasının kapısı vuruldu. Erol:

– Salim Reis, diye seslendi. Buyursanıza.

Dışarıdan ince bir ses:

– Salim Reis değil, yetimler güzeli, dedi.

Erol kapıya koştu, açtı.

– Buyurunuz Derya Hanım, dedi.

Derya içeri girmedi.

– Rıhtıma iner misiniz, dedi.

– Hemen inerim, dedi Erol.

Kızın arkasından merdivenleri inmeye başladı. Avluda balık ağlarını tamir eden Salim Reis bir şarkı söylüyordu.

Üsküdar'ın karşısında Beşiktaş.

Ne anam var ne babam var ne kardeş

Derya onun yanından geçerken,

– Al bir yetimler güzeli daha, dedi.

Onlar rıhtım kapısından çıkarken Salim Reis arkalarından baktı ve içini çekti.

– Avare kız, dedi. Bu yıl bu oğlana taktı kancayı.

Rıhtımdaki tahta sırayı birer ucundan tutarak rıhtıma çektiler. Onların oturdukları sıraya Salim Reis bir tomar balık ağı koyacakmış, onu duvardan duvara asarken hâlâ şarkısının geri kalanını söylüyordu.

Merdivenden tıngır mıngır inerken.

Saçları boynuma dolanıyor severken.

Deniz, İstanbul'a doğru hareler, kıvrımlar yaparak akıyor ve Boğaz'ın ortalarında yunus balıkları sürüler hâlinde geçiyorlardı.

BİR MERAK

Aşağıda sırada otururlarken Derya:

– Erol Bey, dedi. Beni bu köyde çok iyi tanırlar. Herhâlde benden size de söz etmişlerdir. Kaçık bir kız diye.

Erol:

– Kaçık demediler, dedi. Salim Reis sizin avare bir kız olduğunuzu söyledi. Bu tabii ki onların fikri. Ben yalnız sizin çok titiz ve alıngan olduğunuzu gördüm. Ama size çok rica ederim, beni kötü bir insan

olarak tanımayınız. Ben de öksüz ve yetimim. Ayrıca saygısızlıktan çok çekinirim.

– Anladım, dedi Derya. Fakat ben yalnızım, beni sakınacak, koruyacak kimsem yok. Kendi kendimin bakıcısı ve yardımcısıyım.

– Beni arkadaşlığa kabul ediniz Derya Hanım.

– Yani size defineyi aramakta güvenebilir miyim?

– Her hususta size yardım etmekten zevk alırım Derya Hanım.

– Teşekkür ederim Erol Bey. Önce sizinle bizim harabeye kadar gitmek istiyorum. Köstebek yuvasını siz de görünüz. Oraya yalnız gitmekten korkuyorum. Çünkü çok tenha bir yerdir. Ayrıca siz çok genç bir insansınız. Beni dinledikten sonra fikrinizi bana söylersiniz. Size anlatacaklarım biraz hazin, biraz da korkunçtur. Size altınlardan söz ettiler mi?

– Evet Derya Hanım.

– Ben parada pulda değilim. Okuyacağım, bir meslek sahibi olacağım. O zamana kadar da babamdan aldığım aylık bana yeter. Benimki sadece bir merak.

Erol:

– Siz altınların varlığına inanıyor musunuz?

– Bilmiyorum. Yalnız dedemin babası, dedem bu altınların varlığına inanmış, onu defalarca aramış ve aratmıştır.

– Bulmuş olamazlar mı?

– Hayır, dedemin babası sefalet içinde ölmüş. Dedem, adamlar tutarak konağın bahçesini ve her tarafını aratmış. Fakat babam asker olarak hayatını

sürdürdü. Evvelkiler gibi sefalet çekmedi. Ama bana kadar gelen bu altınların hikâyesi beni çok ilgilendiriyor. Dışarıdan genç bir insanın fikirlerini almak istiyorum.

– Oraya gittiniz mi, dedi Erol.

Derya:

– İki defa gittim, dedi. Son defa ev sahibiniz Salim Reis'le gittim.

– Bir de benimle gidersiniz Derya Hanım.

– Teşekkür ederim. Ama söylediğim gibi bende para hırsı olduğunu sanmayın. Artık bu merakı üzerimden atmak istiyorum.

– Çok iyi olur.

– Benim bir ablam vardı, o da vefat etti. Kocası, enişte bir öğretmendi. Katiyen büyüklerimizi sefalete sürükleyen bu meraka kapılmadı. Ben enişteyle konuşmaya gittim. Bir de işçi tuttuk. Kuşkulandığımız her yeri eştirdik. Hiçbir şey bulamadık.

– Bu hikâyeyi sizden de duymak isterim.

– Nasıl olsa öğreneceksiniz Erol Bey. Eskiden kalma bazı mektuplar filan varmış. Babamın babası bunları okuyarak çileden çıktığı için öleceği sırada hepsini yakmış, kendisinden sonra merak edenler aramaya kalkarak sefil olmasınlar diye.

Boğaz, temmuz güneşinin altında ılınmış gibi akıyor ve akıntılar menevişler yaparak denize başka bir canlılık veriyorlardı. Tatlı bir yaz rüzgârı genç kızın koyu kumral saçlarını okşuyordu.

Salim Reis'in eşi bir tabak üzüm getirip iki gencin arasına koymuştu.

– Sağ ol teyzeciğim, dedi Derya.

Kadın gidince Derya:

– Bunların hepsi, anam, babam gibi beni severler, dedi. Ben de severim onları. Bayramlarda ellerini öpeceğim kimselerim yok. Buraya gelirim. Bir gün içinde onları ziyaret ederim, yemeğe kalırım. Fakir ve kendi hâlinde insanların ikramları bana yaşamam için güven veriyor.

– Haklısınız, iyi insanlar hepsi.

Derya içini çekti.

– Buyurun, bir salkım üzüm alın.

Kendi eliyle salkımdan bir parça koparıp uzattı. Erol küçük salkımı aldı. Kız, ağzına aldığı bir iki üzümü yedikten sonra,

– İnanınız bana, dedi. Size anlatacağım bu eski masalın tarafımdan uydurulmuş bir yönü yoktur. Çoğunu babamın hatıra defterinde okudum. Hiçbir şey eklemedim. Kendi düşüncelerimi de katmadım bu masala.

– Sizi dinliyorum Derya Hanım.

Salim Reis yanlarına gelmiş, sıranın Derya'dan taraf olan yerinde sırtını duvara dayamış dinlemeye hazırlanmıştı.

– Erol Bey, dedi Derya. Dedemin dedesi Server Paşa olur. O zaman çıkarılan devlet yıllıklarına salname derlermiş. Oradaki kayıtlarda Des Nazırı olarak adı geçer. Üzerleri armalı, kalın kalın ciltler vardı. Sonradan babam bunları belediyenin kitaplıklarına verdi.

Derya anlatmaya devam ediyordu:

– Server Paşa, şehzadelere yani saraydaki hükümdar çocuklarına da ders verirmiş. Ama o zaman da birbirini çekemeyen paşalar oluyormuş. Hünkâr dedikleri padişahın gözüne girmek için iftira eder, birbirlerinin ayağını kaydırmak isterlermiş.

Server Paşa da böyle bir iftiraya uğrayarak azledilmiş, yani işine son verilmiş. Hatta emekli aylığı bile alamamış.

Kendisini çekemeyenler onun mallarına da göz dikmişler. Paşa'nın bir çiftliği, şehirde hanları, apartmanları varmış. Bunları satmaya ve paralarını konakta toplamaya başlamış. Bu konak, köyün sırtlarında ve ağaçlıklar içindeymiş.

Konakta aile halkı oturuyormuş. Paşa'nın sadık adamları, konağı ve pek geniş olan arazisini korurlarmış.

Paşa, iki atlı bir araba ile nadiren çıkar, kimseye görünmeden arka yollardan bir şehirli gibi işlerini takibe gider, aldığı paraları getirir bir sandığa koyarmış.

Paşa'nın kardeşi olan İshak Bey, Yalova tarafında bir çiftlikte çalışır, eker, biçer ve hayvan yetiştirirmiş.

Server Paşa'nın eşi vefat etmiş. Baldızı ayrılmış, birer birer konaktaki hizmetçiler azalmış. Kimseye konaktan ayrılma izni verilmediği, konak artık bir hapishane hâlini aldığı için kimse orada çalışmak istemiyormuş. Server Paşa sonradan aldığı bir cariye ile konakta nikâh yaptırmış, onunla yaşamaya başlamış.

Paşa seksen yaşında, aldığı cariye de yirmi yaşında. Babamın yazdığı anılarda Paşa'nın kardeşi İshak

Bey'e yazdığı bir mektup var. Orada Paşa şöyle diyor:

"Biraderim, beni ayıplama. Ben bu yaşıma kadar Nevnihal Hanım'la hayatımı geçirdim. Kendisi ihtiyarlayınca bana kendi eli ile Gülniyaz'ı aldı. Fakat inan ki Nevnihal'in yanında bu kızcağıza elimi uzatmadım. Nevnihal'in vefatından sonra korku içinde yaşadım, konakta yalnız kaldım. Gülniyaz benim son günlerimi süsledi. Bu kızcağızdan bir oğlum dünyaya geldi. Benden sonra, Gülniyaz'ı ve oğlumu korumanı senden rica ederim."

Bu iş de Server Paşa'nın istediği gibi olmamıştır. Her ne ise. Şimdi anlatmaya devam edeyim.

Birer üzüm daha aldılar. Salim Reis de bir sigara yaktı. Deniz burula burula akıyor, gökyüzünün maviliği sularda yıkanıyor, alçaktan uçan martılar suya değecek kadar iniyor, bir balık yakalayıp hızla dönerek yalıların damlarına konmak ve orada balığı yemek için bir yarım daire çiziyorlardı.

– Konağın biraz ilerisinde, dağa doğru bir tepenin düzlüğünde aile mezarlığı varmış. Orada Server Paşa'nın anası ve babası yatarlarmış. Hemen hemen bu, Üçüncü Selim ve İkinci Mahmut zamanlarına rastlıyor.

Üçüncü Selim'in hükümdarlığı sırasında, Paşa huzura çağırıldığında abdest alır, iki rekât namaz kılar ve vedalaşarak gidermiş.

Gülniyaz o gelinceye kadar dua eder ve gözyaşı dökermiş. Bu olayı da Şevkidil Kalfa'dan öğrenmişler. Bu kalfa bütün konağın işini harem ağası Beşir Ağa ile görürmüş.

Yine o tarihte yeniçeri isyanı olmuş. O büyük ayaklanmada bazı büyük paşaların da parmağı varmış derler. Yenilik taraftarı ve çok zeki, şair ve müziksever olan hükümdar Üçüncü Selim'i tahtan indirmek için saraya baskın yapmışlar. Ve bu şair ve müziksever hükümdarı öldürmüşler. Nizamı Cedit denilen yeni ve muntazam askerleri öldürmek istemişler. İşte o zaman Alemdar Mustafa Paşa, ayaklananları kovalayarak saraya girmiş ama Üçüncü Selim'in cesedi ile karşılaşmış. Onun karşısında hıçkırıklarla ağlamış.

Bu olayı tarihte de okuduk. Alemdar'ın nasıl çarpıştığını ve barut fıçılarını ateşe vererek kubbeye yığılan ve onu öldürmek, parçalamak isteyen yeniçerileri nasıl havaya uçurduğunu bilirsiniz.

Erol:

– Nasıl olmuş da bu asiler Paşa'ya dokunmayı akıllarına getirmemişler, diye sordu.

– Tahtın bu karışıklığından yararlanan bazı serseriler aile mezarlarını basmış, mezar taşlarını yıkmış, içinde define bulacakları ümidi ile paşanın ölülerini mezarlarından çıkarmış, kemiklerini dağıtmış, toprakları eşelemişler. Bu karışıklık içinde, yeniçerilerden korkan konağın hademeleri de birer birer savuşup gitmişler. İşte böylece Server Paşa, Lala Beşir Efendi, Şevkidil Hanım ve ihtiyar bir aşçıyla konakta yalnız kalmış.

Bu konak o zaman üç katlı, içinde hamamı, mutfağında çeşmesi ve ayrıca kuyusu olan on altı odalı bir yapı imiş.

Ağaçların arkasına gizlenmiş, denizden ve ya-

kınlarına kadar gelmeden görülemeyen konak, ıssız kalmış. Artık ne at ne araba var ne bahçeyi koruyacak silahlı hademeler ne de konağın içinde çalışanlar.

Paşa, Gülniyaz, Şevkidil Kalfa, Arap Lala Beşir ve Bolulu aşçı.

Bu Lala Beşir, satın alınmış bir köle imiş. Ona konakta ağa, efendi derlermiş. Ama insanlara karşı bir hıncı varmış derler. Çünkü kendisi evlenme ve evlat yüzüne hasretmiş. Haftada bir iki defa ustura ile Server Paşa'yı tıraş ederken Paşa hayli korkarmış. Hatta Gülniyaz Hanım'a, "Bu adamın bir gün gırtlağımı kesmesinden korkuyorum." dermiş.

Derya ayağa kalktı.

– Yarın erkenden konağın bulunduğu yere gidelim, dedi. Hikâyenin geri kalanını orada anlatırım.

İLK GEZİ

Çok erken bir saatte buluşmayı kararlaştırmışlardı. İkisinin de başlarında şapka vardı. Derya ayrıca küçük bir çanta almıştı eline,

– Siz benim misafirimsiniz Erol Bey, diyordu. Akşamdan börek yaptırmıştım, belki acıkırsınız.

Süveterlerini omuzlarına vurarak köyün içinden kırlara açılan yoldan yürüdüler. Yol bir hayli uzundu. Biraz durup dinlendiler. Derya geriye, köye doğru baktı.

– Deniz buradan daha güzel görünüyor, dedi. Hele sabahları maviliğe doyum olmuyor.

Bir iki soluktan sonra keçi yoluna saparak yaylamsı bir tepeye vardılar. Biraz sonra harabeye gelmişlerdi.

Burada bir iki duvar ayakta kalmıştı. Herhâlde çok büyük bir yer olmalıydı ki çeşitli bölmeler orada çok bölümlü bir binanın arda kalmış kalıntılarını gösteriyordu. Fakat bu evin işe yarar bir tek taşı bile yoktu.

Molozdan, harç kalıntılarından başka bir şey görünmüyordu ortalıkta.

Biraz ileride köylü kıyafetleri giymiş yaşlı bir adam, birkaç koyun otlatıyordu. Onları görünce elinde bir bastonla yanlarına kadar geldi.

– Burada ne arıyorsunuz, dedi.

Derya:

– Sen ne arıyorsun amca, dedi.

– Şu gördüğünüz çimento işaretler var ya, işte oradan ötesi benim tarlam. İleride bir de gecekondum var.

– Satın mı aldın, dedi Derya.

– Evet, dedi yaşlı adam. Bir polisle sivil bir adam gelmişlerdi buraya. Bana buradaki ağaçları sordular. Gelen kesti, giden kesti, dedim. Bakarsan bağ bakmazsan dağ olur. Uzun lafın kısası ben istedim, onlar razı oldular, ucuza sattılar bana, her bir muamelesi tamam oldu. Çimento işaretlerden ötesi benim.

Derya:

– O polis babamdı, dedi. Yanındaki adam da enişte m. Ama onlar öleli çok oldu.

İhtiyar adam:

– Bir on yıl olmuştur ben burayı alalı, dedi. Babam der durursun, adı neydi o polisin?

– Orhan, dedi Derya.

– Hay yaşayasın kızım, dedi adam. Ne aramaya geldin buraya?

– Bir dolaşayım, dedim. Yüzüstü kaldı burası. Taş bile bırakmamışlar.

– Öyle, dedi adam. Gecekonducularla baş edilmiyor. Gündüz olmazsa gece gelir, taşları götürürler. Zaten burası delik deşik edilmiş. Köstebek yuvaları var sanırsın.

Adam biraz daha söylendikten sonra gitti. Derya:

– Ben, babamla eniştemin birlikte buraya geldiklerini duymamıştım, dedi. Enişte ablamdan kalmış olan hissesini satmış olacak. Babam zaten benim bu konak yıkıntısına gelmemi hiç istemezdi. Benim de serseri olacağımı, altın hevesine kapılacağımı düşünürdü. En son araştırmaları yapan onun babası Server Bey'dir.

Erol:

– Server Paşa'nın adı değil mi?

Derya:

– Evet, dedi. Paşa, oğluna Orhan adını koymuş. Ortanca oğluna Server adını vermiş. Onun oğlu da Server. Nihayet iş babama gelmiş. Buradaki araştırmayı yapan Server dedem, babamı askerî okula yazdırmış.

– Siz de erkek olsaydınız Server ismini alacaktınız değil mi?

Derya:

– Gelişe bakılırsa öyle, dedi.

Sonra yer yer işaret etti.

– Babamdan öğrenmiştim. Şu bulunduğumuz yer mutfak. Kalın mermerlerle döşeli. Şurada gördüğünüz yığının altında kuyu var. Mutfağın içindeki kuyu. Kuyunun mermerlerden bir bileziği vardı. Onu da alıp götürmüşler. Hayvanlar filan düşmesin diye üzerini büyük bir taşla kapatmışlar.

Duvar kalıntılarını hayli inceledikten sonra yine süveterlerinin üzerine oturdular.

Derya:

– Yazık olmuş ağaçlara, dedi. Muhakkak odun yapıp yakmışlardır.

– Babanız burasını neden satmamış, dedi Erol.

– Kim bilir, dedi Derya. Belki de onun da ruhunun altında bir problem vardı. Kıyamadı satmaya. Ama ben bu takıntıyı satmak isterim.

– Ya altınlar, dedi Erol.

Derya içini çekti.

– Bu kadar insanın arayıp felakete uğradığı o altınları ben mi bulacağım?

– Server Paşa'nın kardeşi bulmuş olmasın?

– Zannetmem, dedi Derya. O çiftliği batırmış, kalkmış kasabada bir bakkal dükkânı açmış. Yokluk içinde ölmüş. Paşa'dan sonrakiler aradıklarına göre İshak Bey burada kazı filan yapmamış olmalı.

Güneş sırtlarını ısıtıyordu. Derya çantasını açtı içinden iki dilim börek çıkardı. Bunları yağlı kâğıda sarmıştı. Birisini Erol'a verdi. Börekleri yediler. Kız

çantadan küçük bir şişe su çıkardı. Kâğıt bardağa su doldurup Erol'a verdi. Sonra şişede kalanı kendisi içti.

– Amma susamışım, dedi. Buralarda bir damla su yok.

Erol kalktı her tarafı dolaştı ve gelip yerine oturdu:

– Deşilmedik bir yer bırakmamışlar, dedi. Belki bina bu zamana kadar dayanırdı. Ama ne varsa yıkmışlar. Taşları bile ufalamışlar. Ben aranacak bir yer göremedim.

Derya:

– Hikâyenin tamamını dinlerseniz siz de bu altınların varlığına inanırsınız, dedi. Buna, bundan sonrakiler inanmışlardır. Hiçbiri akılsız insanlar değillerdi. Ne tuhaftır ki Server Paşa'dan başlayıp hepsi birer erkek evlada sahip olmuşlar. Yalnız bir tek erkek çocuk. Ama ailenin son bireyi olan babam kız evlat sahibi olmuş. Demek bu defa bu ailenin sonu gelmiş oluyor.

– Sizden başka bu aileden başka kim var?

– Yaşamış olanların kimi cennette kimi cehennemde... İşte bir ben kaldım. Babam bir aile ağacı yapmıştı, yani ailenin şeceresini.

– Demek merakı olan bir insandı.

– Evet, müziği de çok severdi babam. Keman çalardı. Kemanın sesi hâlâ kulaklarımda.

– Sizin müziğe merakınız var mı?

– Annem biraz piyano çalardı. Ama babam asker olduğu için piyanoyu taşıması çok zor olduğundan kim bilir kimlerin elinde kaldı? Ben de okulda biraz ders aldım. Hepsi bu.

Arada bir dalıyor, uzaktan geçen bir şilebi, bir

yelkenliyi seyrediyordu. Erol hayatında ilk defa böyle güzel ve anlamlı bir kızla bir kır gezisi yaptığı için heyecanlıydı.

Güneş fazla kızdırınca kalktılar, süveterlerini omuzlarına vurdular, Derya:

– Demek siz de eşecek bir yer görmediniz, dedi.

– Şimdilik öyle, dedi Erol. Bu hazin masalın tamamını öğrendikten sonra size düşüncemi söyleyebilirim.

– Ben tekrar susadım, dedi Derya. Gidelim, yalıda anlatırım size.

Keçi yolunu tutup aşağıya doğru inmeye başladılar. İniş daha kolay oluyordu.

Yalıların arkasındaki caddede ayrıldılar. Derya:

– Ben size gelirim, dedi. Yemek vakti oldu.

Erol yalıya girdi. Salim Reis'in eşi yemeği hazırlamıştı. Reis:

– Merak ettim doğrusu, dedi. Çok kaldınız.

– Biraz uzak yer, dedi Erol.

– Uzaktır, dedi Salim Reis. Derya ile aranız iyi mi?

– Evet, dedi Erol. Çok değerli, çok duygulu bir kız.

Salim Reis:

– Sen yaşa Erol Bey, dedi. Bütün balıkçıların gözü bu kızın üstündedir. Başına bir kaza gelir diye korkarlar. Birkaçı gelip gidip sordular.

– Yemekten sonra gelip eskiden olanları anlatacak.

– Bu kız da başından atmalı bu altın masalını.

– Onun gözü parada değil, dedi Erol. Merak işte, ne olmuş bu paralar?

– Aslı varsa bile biri bulup götürmüştür.

– Arayanların hepsi sefalet içinde ölmüşler.

– Daha sonradan bulunmuş olabilir. Hemen kendini kaptırma. Kız bu masalla oyalanıyor işte.

Erol odasına çıktı, bir süre imtihan testlerini çözmek istedi. Gözü rıhtımlardaydı. Bir ara, Derya rıhtıma çıkmış, denize atlamış, dalıp çıkmış, ağzından tuzlu suyu fışkırtmış, sonra bir kadının kendisine getirdiği örtüyü sarınarak yalıya girmişti.

Neden sonra yemek yemiş olmalı ki iki yalı rıhtımı arasındaki kayıkları çekti, aralığa uzatılan bir kalasın üzerinden cambaz gibi yürüyerek geçti. Erol onu aşağıda karşıladı.

– Deniz bütün yorgunluğumu aldı, dedi.

Tahta sıraya oturdular. Güneş tepedeydi ve ikinci katın harap balkonu onlara gölge yapıyordu.

Salim Reis de gelmişti. Yine binaya sırtını vererek Derya'nın tarafına oturdu.

Genç kız:

– Nerede kalmıştık, dedi.

– Server Paşa'nın emlakını satarak altın yapıp konağa getirdiğini anlatmıştınız, dedi Erol.

– Evet, dedi Derya. Şimdi anlatmaya devam ediyorum.

– Konakta kimse kalmamıştı. Bir Gülniyaz, bir Lala Beşir Ağa, bir ihtiyar aşçı, bir de Şevkidil Kalfa.

Server Paşa her nedense altınları ne yapacağını ve nereye saklayacağını kimseye bildirmek istemiyordu. Yanındakilere güveni vardı. Ama altınların yerini bilenlerin canını yakarak işkence ederek söyletebi-

lirlerdi. Kendisini kıskanan, düşman olan kimseler vardı. Hatta aşçıyı, Şevkidil Kalfa'yı o gece için konaktan uzaklaştırmıştı. Gülniyaz ikinci kattaki odada kucağında çocuğu bir köşede oturuyordu. Server Paşa ondan elmaslarını ve bileziklerini istedi.

Şimdi gözyaşları içinde hıçkırıklarla alınan ifadesini dinleyelim, zaten bu, olayın nasıl geçtiğini anlatıyor.

CİNAYET GECESİ

Gülniyaz, kucağındaki altı aylık oğlundan medet umar gibi onu kucağında tutarak ağlaya ağlaya anlatıyordu:

– Konakta üç kişi kalmıştık. Paşa'm, Lala Efendi ve ben. Ben divanın üzerine oturmuş, oğlumu emziriyordum. Paşa benden sandığın anahtarını istedi. Lala ile birlikte yukarı kata çıktılar. Biraz sonra bir yatak çarşafına doldurdukları altınlarla aşağıya indiler. Odanın ortasına para yığınını koydular. Paşa'm:

– Beşir, dedi. Salondan Çin vazosunu getir.

Vazo gelince halının üstünde bağdaş kurarak oturdular. Paşa'm:

– Beşir, dedi. Sen altınları onar onar küme yap.

Beşir Ağanın elleri titriyordu. Altınları üst üste sıralayarak küme yapmaya başladı. Paşa'm beşlik altınları ayıklıyor, o da onlarla küme yapıyordu.

Beşir tam yüz dizi tek liralık altınları sıraladı. Paşa'm elli tane beşibirlik sıralamıştı. Besmele çekerek onları saya saya vazonun dibine yerleştirdi. Sonra da yüz dizi altını vazoya koydu. Bunların üstüne benim salkım küpelerimi, gerdanlığımı, takılarımı, kendi hediyesi olan bileziklerimi bir mendile koyarak vazonun içine attı. Üzerini katladığı bir havlu ile kapattı. Yerde yedi sekiz teklik altın kalmıştı. Onları avuçlayıp Beşir'in önüne attı. Bunlar senin olsun Lala, dedi.

Beşir paraları cebine indirdi. Paşa:

– İp nerede Lala, dedi.

– Kuyunun yanında Paşa hazretleri, dedi Beşir.

– Haydi aşağıya inelim.

– Buyurun Paşa hazretleri.

– Şevkidil Kalfa gitti ya.

– Gitti efendim.

– Aşçı da gitti ya.

– Gitti Paşa'm.

– Haydi tut bir taraftan.

İkisi de vazoyu birer kulpundan tutarak zorlukla kaldırdılar. Paşa dışarıdan bana,

– Sen buradan çıkma Gülniyaz, dedi.

– Peki Paşa'm, dedim. Merdivenleri indiler.

Ayak sesleri kesildi. Orhan kucağımda uyuyordu. Karanlıkları dinliyordum. Neden sonra ikinci katta ayak sesleri duyuldu. Yatak odasının ışığı bahçedeki ağaçların üzerine vurdu. Büyük lambayı yakmışlardı.

Ben, Paşa beni çağıracak diye bekliyordum. Dışarıda ayak sesleri oldu. Kapının anahtarı dışarıdan çevrildi. Ayak sesleri uzaklaştı. Orhan kucağımdaydı. Bekleye bekleye dalmışım. Gözlerimi açtığım zaman ortalık ışıyordu. Şamdanın ışığı gün ışığına karışıyordu.

Ortalığı dinledim. Neden sonra konağın kapısının zili çalındı. Kalkmak istedim. Ne Paşa'mdan ses vardı ne Şevkidil Kalfa'dan ne de Beşir Efendi'den.

Çocuğu divanın üstüne bıraktım. Kapıya gittim. Topuzu çevirdim, kapı açılmadı. Zil sürekli çalınıyordu. Pencereyi açtım, aşağıya seslendim.

Gelen Şevkidil Kalfa ile aşçı imiş. Kapının kilitli olduğunu söyledim. Biraz sonra aşağıda bağrışmalar oldu. Koşarak yukarıya çıktılar. Şevkidil Kalfa yürekleri paralayan bir feryatla yere yığıldı. Daha sonra ihtiyar aşçı da çıktı yukarıya. O da bağırdı. Sonra gelip salonun kapısını yumrukladı. Kapı dışarıdan kapatılmıştı. Ne oluyor, diye bağırdım.

Aşçı anahtarı çevirip kapıyı açtı ve,

– Paşa'yı boğazlamışlar, dedi.

Ben yatak odamıza girdiğim zaman Paşa'nın yerde yattığını gördüm. Ben de düşüp bayılmışım. Aşçı koşup köyün karakoluna haber vermiş. Ben oğlumun yanında yarı baygın yatıyordum. Saatlerin nasıl geçtiğini bilmiyorum. Gün ilerlemiş, güneş tepeye

gelmişti. Atlı bir araba ile geldiler. İshak Bey'le bir komiser odaya girdiler. Konak insanlarla dolmuştu. Ben bildiklerimi komisere anlattım.

Daha sonra Zaptiye Nazırı'nın yardımcısı olan bir paşa geldi. Beni ayrıca sorguya çekti. Bildiklerimi ona da anlattım. Beni odalardan birine kapattılar.

Akşama doğru Paşa'nın kardeşi olan İshak Bey geldi, odaya girdi. Elinde bir kırbaç vardı, yüzü gözü morarmıştı. Yüzünü görünce korkudan titredim.

– Paşa'yı neden öldürdün, diye bağırıyordu.

– Ben öldürmedim, dedim.

– Beşir'i niye kuyuya attın?

– Ben atmadım efendi, dedim.

– Her şeyi bir bir anlatacaksın, diye bağırdı.

Arkamda ince bir gecelik vardı. Kırbaç bütün hızı ile sırtıma indi. Sonra bir daha, bir daha. Adam kudurmuş gibiydi. Bir kere bile bağırmadım. Kucağımdaki çocuğun üzerine kapanmıştım. Kırbaç sırtımdaki geceliği parçalamış, yaralardan kan akıyormuş. İshak Bey:

– Söyleyecek misin alçak, diye bağırıyordu. Ben yere baygın uzanmışım. İshak Bey beni tekmeliyormuş. Bu gürültüleri salondan gelen Zaptiye Nazırı'nın yardımcısı duymuş. Yukarıya çıkmış ve kapıyı açarak içeriye girmiş.

– Sen ne yapıyorsun be adam, diye bağırmış.

Ben bunları Şevkidil Kalfa'dan öğrendim. Bir hekim çağırmışlar. Yüzükoyun yatıyordum, hekim pansuman yaptı. Bir yandan öbür yana dönemiyordum. Sanki ciğerlerim sökülmüştü.

Zaptiye Nazırı'nın adamı beni bu hâldeyken sorguya çekti. Bildiklerimi ağlayarak anlattım. İshak Bey gece konakta benden başka kimsenin bulunmadığını, bu işleri benim yaptığımı ve usturayı da Paşa'nın eline tutuşturarak intihar süsü vermeye çalıştığımı söylüyor, bana iftira ediyordu.

Sonra nasıl yaptıysam Beşir Efendi'yi de mutfaktaki kuyuya atmışım.

Dünya başıma yıkılmıştı, ölmek istiyordum. Beni asacaklarını söylesinler de Paşa'ma kavuşayım, diyordum.

Belki bu olacaktı. Bir hafta kadar sırtımdaki yaraların biraz olsun kapanmasını beklediler. Sonra belki beni asacaklardı. Madem ki konakta benden başka kimse yoktu, cinayeti ben yapmış olabilirdim. Abdülmecit Han'dan benim idamım için izin istediler. Fakat o bunu kabul etmemiş. Şevkidil Kalfa ile aşçıyı dinletmişler ona. Benim bu cinayeti işlediğime inanmamışlar ve beni konağa iade etmişler.

Şevkidil Kalfa Kur'an'a el basarak konağa girdikleri zaman benim bir odaya kapatılmış olduğumu gördüklerini ve kapıyı açarak beni odadan dışarı çıkardıklarını anlatmış.

Ayrıca güçlü kuvvetli bir adam olan Beşir Lala'yı benim gibi nazik bir kadının öldürüp kuyuya atamayacağını ileri sürmüşler.

İşte bu iki şahit beni idamdan kurtardı.

Derya burada sustu.

– Paşa'yı kim öldürmüş olabilir küçük hanım, diye ilgilendi Salim Reis.

Derya:

– Beşir Lala, dedi. Onu kuyunun dibinde, suyu boylamış olarak bulup çıkardılar. Kuyunun ipinin bir ucu kapıya bağlı imiş. Diğer ucu kuyudaki suya kadar sarkmış bulunmuş. Benim babam Orhan Bey'in fikrince cinayeti altınların hırsı ile Beşir Lala işlemiş. Server Paşa kendisini tıraş eden bu lala için "Bu Arap'ın gözlerini hiç beğenmiyorum. Bir gün bu usturayı gırtlağıma dayayacağından korkarım." dermiş.

Derya devam etti:

– Sonunda şu kanıya varıldı: Gülniyaz'ın üzerinden kapıyı dışarıdan kilitleyen Beşir Lala idi. Paşa'nın öldüğüne emin olduktan sonra, her nedense, kuyuya inmeye kalktı. Fakat ayağı takılarak veya başka bir nedenle kuyuya düştü, orada boğuldu.

Erol:

– Peki, ip ne oluyor? Orada vazoyu bulamadıkları hâlde kuyuya olan ilgi nereden geliyor, dedi.

– Aklımda kaldığına göre, dedi Derya. Paşa'nın gecelik entarisinin önü ıslakmış. Ellerinde ipin lifleri varmış ve avuçlarından kan akıyormuş.

Salim Reis:

– Dışarıdan biri gelip bu işi yapmış olabilir, dedi.

Derya:

– Konağın kapısı gayet sağlammış, dedi. Bütün pencerelerde de demir parmaklıklar varmış.

– Birisi girip içeride saklanmış olabilir.

– Bütün bu ihtimaller düşünülmüş, dedi Derya. Paşa tedbirli bir insanmış. Kalfa ile aşçıyı savdıktan sonra kapıyı kontrol etmiş olmalı.

– Peki yapı sağlamsa Şevkidil Kalfa ile aşçı nereden girmişler içeriye?

– Mutfak kapısından, dedi Derya. Oranın bahçeye açılan servis kapısı daha zayıfmış. Aşçı ona birkaç tekme atmış ve içeriye girmişler.

Erol:

– Bana kalırsa bu cinayeti işleyen Lala'dır, dedi.

Derya:

– Ben de bu kanaatteyim, dedi. Babam da öyle düşünürdü.

Bu masal anlatıldıktan sonra Derya:

– İlave edeyim ki Gülniyaz'ın anlattığı altınlar ve bu vazo, bütün aramalara rağmen bulunamadı.

– Gülniyaz ne oldu?

– Ona Paşa'dan emekli aylığı bağlamışlar. Zaten kırbaçları yediği zamandan beri sağlığına kavuşamamış. Orhan okul çağına geldiği zaman o vefat etmiş. Paşa'nın oğlu olan Orhan benim dedemin dedesinin babası imiş. İlk araştırmayı o yapmış. Kuyu aranmış, konak delik deşik edilmiş ama ne altın bulunmuş ne de Çin vazosu. Erol Bey, işte bildiklerimi size anlattım.

ÇÖKEN KUYU

İki genç arasındaki arkadaşlık balıkçıların ve Salim Reis'in dikkatinden kaçmıyordu. Bazen kahvede bunları konuşuyorlar ve kız için endişelerini açıkça söylüyorlardı.

Fakat Salim Reis:

– Benim kiracı, insan çocuk, diyordu. Benim ondan yana korkum yok. On yedi yaşında liseyi bitirmiş, öğretmenlik yapmak için iki sene yüksek okula gitmiş, bir buçuk sene de askerlik, şimdi yirmi bir yaşında. Zaten kızın gözü tutmasa onunla konuşmazdı.

Başka balıkçılar:

– Bu iş şakaya gelmez, diyordu. Kız da cahil, sabahın köründe kalkıp konağa gidiyorlar. O viranede altın filan yok. Avare kız, bunca yıldan sonra molozların arasında define arıyor.

Salim Reis:

– Ben bu masalı kızın ağzından dinledim, diyordu. Çok eskiden bugüne kadar virane birçok defa aranmış, kimse bir şey bulamamış. Hani benim de ümidim yok ya, benden kiracı kazma kürek istedi. Onları dağda bırakmış. Sonra benim ip kangalımı aldı. Ne yapacak bilmem ki.

Bir genç balıkçı:

– Kıza salıncak kuracaktır, dedi.

– Orada ağaç mı bıraktılar!

Bu dedikodular olurken iki genç sabahın erken saatinde yola çıkmış, sularını, yiyeceklerini almış ve başlarına da güneşliklerini geçirmişlerdi. Erol fazla gürültü etmeden kuyunun üzerine atılmış molozları atıyordu.

Kuyunun bileziği yoktu. Erol, ipin bir ucunu yanındaki ağacın kütüğüne bağladı. Kuyunun ağzındaki düz taşı devirdi.

Derya:

– Ne yapacaksın, dedi.

Erol:

– Ben bu kuyudan şüpheleniyorum, dedi.

– Kuyunun içini iyice aramışlar, dedi. İki defa işçi indirmişler. Hatta kuyunun suyunu boşaltmışlar.

Erol:

– Peki, dedi. Lala Beşir neden orada öldü?

– Burası belli değil, dedi kız.

– Server Paşa'nın gecelik entarisinin önünün ıslak olduğunu da söyledin.

– Bunlar hep söylentiler, hatta Beşir Lala'nın cesedini çıkardıkları zaman onu kravat takmış, yabanlık elbiselerini giymiş olarak bulmuşlar.

– Bundan da anlaşılıyor ki vazoyu alıp gidecekti.

– Nereye gidebilir? Bir Arap'ı herkes tanır, onun bu konağın adamı olduğunu bilmeyen yoktu.

Erol ceketini ve gömleğini çıkardıktan sonra ayakkabılarını da çıkardı.

Derya:

– Ne yapacaksın, dedi.

Erol:

– Kuyuya ineceğim, dedi.

– Bu tehlikelidir.

– Su çok aşağıda değil, iki üç kulaç, dur bakayım.

– Ben korkuyorum.

– Korkuya gerek yok. Ben yeteri kadar idmanlıyım.

Çimento kaplanmış olan mutfağın zemininde kuyunun ağzı koca bir delik olarak duruyordu. Erol ayaklarını sallandırdı. Sonra ipi iki eliyle tutarak aşağıya inmeye başladı. Yavaş yavaş ellerini birer birer değiştirerek iniyordu.

Derya kaygılıydı.

– Erol Bey, dedi. Allah'ınızı severseniz vazgeçiniz bundan.

Fakat bu sözünü ancak bitirmişti ki bir gürültü koptu. Kuyunun ağzına kadar sular sıçradı. Derya ellerini yüzüne kapatmıştı. Kuyunun içinden boğuk bir ses:

– Derya kaç, diye bağırdı. Kuyunun duvarları çöküyor.

– Çıksana, diye bağırdı Derya. Ne duruyorsun?

Gümbürtü devam ediyordu. Sular kuyunun ağzından dışarıya çıkıyordu. Ölümle kalım arasında çok korkunç bir an geçti. Can havliyle Erol'un başı kuyunun ağzından çıktı. Başı, omuzları ıslaktı. Kuyunun örme yanları gümbür gümbür iniyordu.

Kız ayağının altındaki çimento zeminin yer yer çatladığını gördü.

– Erol, diye haykırdı.

Genç adamın gücü tükenmişti. Kız onun bir kolunu yakalamış, yukarıya çekmeye çalışıyordu.

– Erol bırakma kendini, diye yalvardı.

Erol dirsekleriyle tutunmaya çalışıyordu. Sonra can havliyle bir hareket yaptı. Çıktı kuyunun ağzından.

Bütün vücudu ıslaktı. Çıkar çıkmaz çimentonun yer yer çatlamış olduğunu gördü.

– Kaç Derya, diye bağırdı.

Derya da ayaklarının altındaki yerin titrediğini duyuyordu.

Erol ayağa kalktığı zaman çimento tabakasının yarıldığını gördü.

– Sana kaç diyorum, dedi.

İkisi de yarım kalmış bir duvarın üstüne oturdular.

Derya ağlıyor, titriyordu. Erol bu dehşet havasını yenip Derya'yı yatıştırmaya çalışıyordu. İki insan boyu yükseklikte, yıkılmamış bu duvarın altındaki temelin oynadığını gördü.

Kızı kaptığı gibi beş on metre ileriye fırladı. Derya bu harekete belki darılacaktı ama yandaki duvarın büyük bir gürültü ile mutfağın zeminine kapandığını gördü.

Toprak ve molozla karışık bir bulut kümesi harabenin üzerinden yükseldi.

Derinden derine bir gürültü daha işitildi. İki genç, toz toprak içinde birbirlerine baktılar.

– İstemiyorum, bir şey istemiyorum, dedi Derya. Buradan gidelim.

İçmek için getirdikleri su şişesinden kendilerini ıslatarak elleriyle üstlerini başlarını temizlemeye kalktılar.

Erol, molozların arasından ceketini, gömleğini ve pabuçlarını aldı. Kalın ipin yarısından fazlası taşların altında kalmıştı. Erol kurtarabildiği kadar ipi kurtardı.

Sonra fazla bir şeye dokunmadan hemen yokuştan aşağıya indiler ve yalı boyunda birbirlerinden ayrıldılar.

Erol mümkün olduğu kadar temizlendi ve elbisesini değişti. Bu tehlikeli olayın dehşeti içinde yatağına uzanarak bir süre orada kaldı.

Açık denizden bir balıkçının söylediği şarkı işitiliyordu:

Diyorlar kül olmaz ateş yanmadan
Denizler yorulmaz dalgalanmadan.

Erol kalktı, pencereden baktı. Balıkçı, akıntının üstündeydi. Bir eliyle küreği idare ediyor, öteki eliyle de oltayı sallandırıyordu.

Hâlen iki gencin geçirdiği korkunç tehlikeyi duymamışlardı. Eğer duysalardı köy ayağa kalkardı.

Erol pencereden baktı. Kız görünürlerde yoktu. O da bir süre toparlanamamıştı. Kitap okuyarak olanları unutmaya çalışıyordu. Fakat eline aldığı kitaptan bir şey anlamıyor, kulaklarında kuyunun gümbürtüsü çınlıyordu.

Ayaklarıyla taşlara tutunarak etrafını incelerken ayağının ucundaki taşlardan biri kaymış, sonra arkasından öteki taşlar aşağıya yıkılmaya başlamıştı.

Bu, ölüm demekti. Bütün vücudunu bir ölüm korkusu sarmıştı. Kızın yukarıdan haykırışlarını duyuyordu.

Son bir gayretle ıslak ipe tutunarak yukarıya çıkmaya başlamıştı. İnsan böyle korkunç bir durumda kendisine hakim olamaz, ellerini bırakarak bu azabı çekmek istemez, bir an önce ölmeye çalışırdı.

Nasıl çıkmıştı yukarıya. Bunu hâlâ anlayamıyordu. Avuçlarında ipin sıyrıkları vardı. Tırnakları sökülmüş gibi acıyordu.

Ancak ertesi sabah açık bıraktığı pencereden kızın sesini duydu.

Aşağıdan elini sallıyor ve,

– Erol gelsene, diyordu.

Erol indi rıhtıma. Sıraya yan yana oturdular. Kız

eski, mesafeli konuşmalarını bırakmıştı. Heyecanlı ve sinirliydi.

– Bak Erol, dedi. Ben bu işten çoktan vazgeçtim. Az daha ikimiz de taşların arasında ölecektik.

– Peki, dedi Erol. Sen vazgeç.

– Ya sen, dedi kız.

– Ben biraz düşünürüm.

– Neyi düşüneceksin?

Balıkçının şarkısı uzaktan uzağa işitiliyordu.

Bir günüm geçmiyor seni anmadan
Derdine katlandım hiç usanmadan.

Sandal yalının arkasına çıktı. Kürekte bir başkası vardı. Balıkçı yine oltasını sallandırıyordu.

Ölürsem yazıktır sana kanmadan.
Kolların boynumda halkalanmadan.

Derya:

– Münasebetsiz, dedi. Evli bu balıkçı. Taze karısı var, işi gücü böyle dokunaklı şarkılar söylemek.

Erol:

– Herhâlde zevk sahibi bu adam, dedi.

Derya:

– Ne olursa olsun, dedi. Ben alınıyorum.

– Dert etme kendine, dedi Erol. Bu köyde sana yan bakan yoktur. Salim Reis bana ara sıra anlamlı şeyler söylüyor. Beni linç ederlermiş.

Derya:

– Sen de az daha linç edilecektin, dedi. Gece uyuyabildin mi?

– Kuyu yetmiyormuş gibi az daha duvar da üstümüze kapanacaktı.

– Ne ise, dedi Derya. Bu iş burada biter.

Erol:

– Bu altın dolu vazo senin oldu da ben senin gibi güzel bir arkadaş kazandım. Söylediklerine göre bu defineyi bulmak için birkaç kişinin yüzüne gülmüşsün. Onlara arattırmış, rehberlik yaptırmışsın.

– Peki, dedi kız. Ne yapacaksın?

– Yani, dedi Erol. Ben arkadaşlığımızın burada bitmesine razı değilim.

– Bu korkunç olaydan sonra sana sırtımı çevirip gideceğimi mi sanıyorsun? Orada ikimiz birden taşlara gömülebilirdik Erol. Bu nedenle birbirimizi tanıdık. Daha önümüzde bütün bir eylül ayı var. Ben eylülün sonuna kadar kalacağım. Eğer senin bir işin yoksa...

– Ne işim olacak Derya. Hatta ben daha fazla da kalabilirim. Pek sıkılırsam üniversiteye de girmem. Benim gibi kimsesiz bir genç için ilkokul öğretmenliği yeterli.

– Hani hukuk tahsili yapacaktın?

– Ben hepsini feda edebilirim.

– Aramızı açacak şeyler konuşmayalım Erol.

Biraz sonra Erol:

– Beni dinlemek ister misin, dedi.

– Söyle.

– Kuyuya indim ya, biraz aşağıda dikdörtgen bir taş gördüm. Kuyunun sağ tarafında.

– Peki ne olmuş?

– Bu taş bana bir kapak gibi geldi. Yani oradan altınlara gidilen bir kapı var.

– Oradan altınlara gidilen bir kapı mı var?

– Bilmiyorum Derya, çok iyi gördüm. Bu mermer bir taştı ve oradan bir insan mutfağın altına girebilirdi.

– Sen de hayal görmeye başladın.

– Hayır, Derya. Dinle beni, neden Paşa'nın entarisi ıslaktı? İple ne yapmışlardı? Lala Beşir neden düşmüştü bu kuyuya? Vazonun oraya saklanmış olduğunu kabul edersek Beşir iple aşağıya indi. Vazoyu bu taşın arkasında bir yere yerleştirdikten sonra çıktı, kapağı dikkatle kapattı.

– Güzel bir senaryo yazdın.

– Evet, daha sonra Paşa'yı öldüren Beşir tekrar kuyunun başına gitti. Tabii daha önce de Gülniyaz'ın oturduğu odanın kapısını dışarıdan kilitlemeyi ihmal etmedi. Her nedense tepe üstü düştü ve başını bir yere çarparak suya gömüldü. Böylece katil cezasını buldu. Ama o taşın arkasında ne var?

– Ha, bak, dedi. Binanın o kısmı bir kayaya oturtulmuş. Mutfağın zeminine çimento kaplanmış ve üstüne karo taşlar konmuş. Bunlar birkaç yerde gözüküyor. Tamam mı?

– Peki ama neden?

– Çünkü o zamanlarda büyük adamlar gözden düştükleri vakit canlarını kurtarmak için gizli yerler arıyorlardı.

– Paşa da belki babasından kalan bu konakta böyle bir yerin varlığından haberdardı. Vazoyu oraya sakladı.

– Netice ne olacak?

– Bir kere daha gideceğiz oraya. Bu defa zeminin altında bir boşluk olup olmadığını araştıracağız.

– Bırak bu olayı artık. Tehlikeli şeyler yapmaya benim rızam yok.

– Benim de canım tatlıdır Derya. Kuyuya gömülmeye, duvar altında kalmaya hiç niyetim yok.

EROL İŞBAŞINDA

Korkunun etkisi bir iki günde geçmişti. Erol şimdi bu iş üzerinde daha çok düşünüyordu. Bir sabah İstanbul'a inmiş, öğleden sonra dönmüştü. Rıhtımda buluştukları zaman,

– Benim bir dadım var, dedi. Kendisini yokladım, bana hayli sitem etti. Bazen çamaşırlarımı götürürüm, yıkar, ütüler, hazırlar.

Erol biraz sonra,

– Büyük bir çekiçle bir keski aldım, dedi. O gördüğümüz kaya var ya, kuyunun altına giremeyeceğimize göre yukarıdan bir delik açıp merakımızı giderebiliriz.

– Benim merakım kalmadı, dedi Derya. Enkaz altında can vermeye hiç niyetim yok. Bırak sen de bu işi.

Erol:

– Sen bırakabildin mi sanki, dedi. Senin dedelerin bırakmışlar mı? Şuurunun altında muhakkak seni rahatsız eden bir şey yatmaktadır.

Derya:

– Öyle düşünmeye ben de alıştım, dedi. Ama ortalarda ne vazo ne de altın var.

– Ya kuyunun içindeki o kapak ne oluyor?

– Ben görmedim, göreceğim de yok.

– Bir arama daha yapmaktan ne çıkar? Yarın gidelim, kayanın altında boşluk olup olmadığını anlarız.

Kız ses çıkarmadı, öğleden sonra Salim Reis'in sandalını alarak yalıların önünde bir gezinti yaptılar. Erol kürek çekiyor, Derya dümeni kullanıyordu.

O balıkçı delikanlı yine arkadaşı ile akıntının üzerinde olta sallıyordu. İki genci görünce balık tepsisini dümbelek gibi kullanarak bir ara nağme yaptıktan sonra şarkı söylemeye başladı.

Kıvrak sesimin aksine can verdi ufuklar.

Her kuytu senin kahkahanın yadını saklar.

Derya:

– Bu balıkçı çok oldu artık, dedi. Benimle çok uğraşıyor.

– Güzel sesi var, aldırma.

Balıkçı daha yüksek sesle,

Ram oldu deniz kollarına aşk ile ben de
Kız sandalı kalbim gibi oynatma dümende.

Derya ayağa kalktı ve sandala doğru haykırdı:

– Hüseyin, senin yüzünden çıkıp gideceğim buradan.

Balıkçı sustu ve sonra,

– Abla, dedi. Kulun kurbanın olayım, yapma bunu. Beni yaşatmazlar bu köyde. Bir daha türkü söylersem dilim tutulsun. Atarım kendimi akıntıya, cesedimi Ahırkapı'da bulurlar.

Erol:

– Bunların hepsi sana tutkun, dedi.

– Severler beni, dedi Derya. Ama benimle evlenmek hiçbirinin aklından geçmez. Evli barklı insanlar. O altınları bulsaydım kimine bir balık kayığı alacaktım, kimine bir ağ.

Erol:

– Belki yine alırsın, dedi. Adını da Derya Kuzusu koyarsınız kayığın.

– Bir işe girersem yine para biriktirir alırım köye bir balık kayığı.

– Ne işe gireceksin?

– Önce liseyi bitireyim, sonra girebilirsem Edebiyat Fakültesine gideceğim.

– Kaç yıl okuyacaksın?

– Dört yıl, yirmi bir yaşında mezun olacağım inşallah.

Erol:

– Haydi dönelim artık, dedi.

Derya rıhtıma çıktı, Erol sandalı kayıkhaneye soktu. Kalasın üstünden yürüyerek kızın yanına geldi.

– Derya, dedi. Yarım kilo muz aldım. Dört tane geldi. Sonra yine yarım kilo kavrulmuş fındıkla, sapsarı çekirdeksiz üzüm aldım. Altı tane kâğıt bardak, bir de termos aldım.

– Para harcayacak ne var?

– Rica ederim Derya. Şurada ne kaldı, eylüldeyiz.

Ertesi sabah Erol eline küçük bir valiz almıştı. Arkasında da izcilerinki gibi bir sırt torbası vardı.

Rıhtımda ağları tamir eden Salim Reis:

"Kapıldım gidiyorum.

Bahtımın rüzgârına." diye bir şarkı tutturmuştu.

Yolda Erol:

– Bunların hepsi hanende mi, dedi.

Derya sordu:

– Hanende ne demek?

– Ses sanatçısı demek, dedi Erol.

– Evet, dedi kız. Ama hepsi iyi insanlar.

– Öyle, dedi Erol. Akşam yemekte Salim Reis bana bazı iğneli sözler söyledi.

– Ne dedi?

– Çok geziyorsunuz ama vebali boynuna, dedi.

Güneş yükseliyordu. Yürüdüler, konağın yerine geldikleri zaman Erol sırt çantasını çıkardı. Orada portatif bir plaj şemsiyesi varmış. Birbirine geçme sapını taktıktan sonra şemsiyeyi önüne getirdi. Demirli ucunu toprağa batırdı:

– Buyurunuz hanım sultan, dedi.

Gölgeye termosu ve torbadaki yiyecekleri de koydu. Bunların içinde bir de kırkağaç kavunu vardı. Derya börek getirmişti.

– Çok kalmayalım, dedi.

– İki saat kadar, dedi Erol.

Ayağında keten ayakkabılarla keten pantolon vardı. Hemen çekici ve keskiyi alarak mutfağın sağlam kalan tarafındaki molozları temizledi ve yere bir iki kere vurdu. Bu denemeyi yaptıktan sonra,

– Gelir misin Derya, dedi.

– Ne var?

– Gel de şu sesi dinle.

– Ne sesi o?

Erol bir yere çekici vurdu.

– Ne duyuyorsun, dedi.

– Taşçılar sanki taş yontuyorlar.

– Tamam, dedi Erol. Şimdi dinle.

Bir başka yere vurdu. Kız:

– Ses derinden geliyor, dedi.

– İşte bunun altı boş, dedi Erol.

– Ne biliyorsun?

– Bununla ses yankı yapıyor.

Sonra bir delik açmak ister gibi yere bastırmaya ve kayayı delmeye başladı.

Sonra birden,

– Derya, dedi. Gel bak.

– Bir muz yemeğe rahat vermiyorsun Erol.

– Ya Derya... Ama şöyle bir bak. Burada kayanın bir kısmında kireçle yapılmış bir sıva var.

– Yani?

– Yani burada bir kapak varmış.

– Emin misin?

– Göreceğiz bakalım.

Hakikaten kayanın iç kısmında belli bir yerde sıva örülmüştü. Epey temizlik yaptıktan sonra şemsiyenin altına girdi.

– Yarım metre çapında bir delik var, dedi. Orasını sıvamışlar ama neden olduğunu göreceğiz. Yüzü gözü toz toprak içinde kalmıştı. Derya gülüyordu.

– Balıkçılar seni böyle görmesinler.

Erol biraz su içti. Biraz kavrulmuş fındığı ağzına attı.

– Derya, dedi. Burada bir sarnıç olacak.

– Sarnıç ne demek?

– Bazı evlerde dam sularını oluklardan indirip doldurdukları bir su havuzu demek.

– Koskoca konak böyle sarnıçla mı idare ediliyormuş? Kuyu var ya.

– Orasını bilmem, dedi Erol. Ama eminim ki burada bir kapak var.

– Görelim bakalım.

Erol kavunu kesti. İçinden çekirdeklerini çıkartıp bir tarafa attıktan sonra bir dilim Derya'ya, bir dilim de kendisine ayırdı. Tam bu sırada o ihtiyar adam geldi. Erol seslendi:

– Amca kenardan dolaş, kuyuya düşersin.

Adam baktı baktı,

– Burası neden çökmüş, dedi.

– Neden olacak, dedi Erol. Yeri sıvamışlar ama üstü açık olduğu için yağmur ine ine kuyunun ağzın-

dan ve mutfağın çatlaklarından içeriye sızmış. Taşlar boş kalınca yallah kuyunun içine.

İhtiyar adam:

– Öyle olmalı, dedi. Burada bir duvar vardı, o da gitmiş.

– Evet, dedi Erol.

Bir dilim kavun keserek ihtiyara uzattı.

– Eyvallah, dedi adam. Siz burasını seyranlık yapmışsınız.

Erol:

– Eeee, dedi. Burası küçük hanımın dedelerinden kalma. İnşallah buraya bir ev yaptıracağız.

– Burada on dönümlük toprak var, dedi ihtiyar adam. Ben de bir o kadarını almıştım. Kısmet olursa ekeceğim. Şimdiden biraz fidan diktim. Güneş aman vermiyor insana.

Derya sordu:

– Orada mezarlar vardı, ne oldu onlar?

İhtiyar adam:

– Orası benim toprağımın dışında kalır, dedi. Beş altı tane kabir var. Hepsi de göçmüş, yerle bir olmuş. Ben bir yol baktığımda insan kemikleri gördüm orada. Taşını, mermerini çalanlar çukurlara iki kürek toprak atmaya üşenmişler.

Yere çömelmiş kavunu yiyordu.

– Sen burada ne iş yapıyorsun delikanlı, dedi.

Erol:

– Biraz temizlik yapıyorum, dedi. Aman koyunlar düşmesin.

İhtiyar çöküntüye baktı.

– Yok, dedi. Evvelki akşam sıkı bir yağmur yağdı. Bu göçük oturduğu kadar oturmuştur.

Adam gitti.

Erol:

– Kazdığımız yeri tekrar molozlarla kapatmamız gerekecek, dedi. Biz deliği açalım, başkaları gelsin vazoyu yürütsünler.

– Orada bir şey varmış gibi konuşuyorsun.

– Bana öyle geliyor.

– Dedemin dedesinin oğlu, yani Server Paşa böyle bir kapak olsa ne diye kuyunun içinden sarnıca girsin?

Erol:

– Orasını pek kestiremedim, dedi. Belki de burada konağı yaptıranlar bir sarnıç ve gereğinde saklanmak için bir yer yaptırmışlardır.

– Dedemin dedesinin dedesi.

Erol biraz düşündükten sonra,

– Belki deden Paşa hazretleri tek başına buradaki mermerleri kaldırıp altındaki duvarları delerek içeriye girmeyi istemedi. Hem bu işi yapamaz, yapsa da ortada belirtiler olurdu.

– Peki ama kuyuda gördüğün taşın anlamı ne?

– Belki sarnıç iyice dolunca su oradan da çukura akıyordu.

– Bunların hepsi kesin değil. Yani varsayım. Güneş kızıyor, daha çalışacak mısın?

– Biraz daha.

Erol kalktı, keskiyi bir iki defa aynı yere indirdi. Oradaki deliğin altında bir demir kapak vardı.

– Tamam, diye haykırdı delikanlı. Kapağı buldum.

Derya da gitti yanına. Harç tabakasının altında hakikaten bir demir kapak vardı.

Erol bu defa oraya sakladığı kazmayı aldı. Deliğin üzerine birkaç defa vurdu. Kazmanın keskin ağzı ile harç kalkmaya başladı. Fakat bazı yerleri çok daha sertti.

Nihayet,

– Burasını yarın tamamlarız, dedi. Epeyce yer açtık. Demir kapıyı ben de gördüm.

– Gördün ama altında ne var?

– Ne olacak bir kapak. Bunu açınca altında ne olduğunu göreceğiz.

– Neden bunu şimdiye kadar gören olmamış?

– Eşmedik yer bırakmamışlar. Ama burasının yerli kaya olduğunu sanmışlar. Temizlenince ortaya harç çıktı.

– Senin varsayımın kuvvetliymiş Erol.

– Böyle olduğuna çok seviniyorum.

Erol yarı yarıya açılmış deliğe taş parçaları doldurdu. Üzerine birkaç iri taş yerleştirdi.

Çekici, kazmayı ve keskiyi bir yere sakladıktan sonra şemsiyenin altına girdi.

– Yarın yine erken gelelim, dedi. Yarın bu işin sonunu öğreneceğiz.

– İnşallah hayal kırıklığına uğramazsın, dedi Derya.

Erol avuçlarını birbirine vurarak temizledi.

Börekleri ve kavunun kalanını yediler. Su içtiler, rüzgâr sıcak sıcak esiyordu.

Erol:

– Bu kadar yeterli Derya Hanım, dedi. Bugün iyi bir iş yaptık. Toparlanıp gidelim.

Şemsiyeyi katladı, sırt çantasına tıktı. Termosu aldı, üstünü başını elleriyle temizledikten sonra yola çıktılar.

DEMİR KAPAĞIN ALTINDA NE VAR?

Ayrı ayrı denize girdikten sonra akşama doğru bir sandal sefası yapmaya başladılar. Derya'nın da ümitleri artmış ve vazoyu bulma isteği yeniden kabarmıştı.

– Demir kapağın altında ne var?

Bunu birbirlerine ve kendilerine soruyorlardı. O gece uykuları kaçtı. Erkenden rıhtımda buluştular.

Tepeye, oradaki yaylamsı düzlüğe doğru yollandılar. İhtiyar adam daha oraya gelmemişti. Uzak bir yerden bir köpeğin sesi geliyordu. Boğaz yine aynı mavilikte, aynı harelerle İstanbul tarafına doğru akıp gidiyordu.

– Biraz etrafı kolla, dedi Erol. Belki bir gelen olur.

Sonra takımları sakladığı yerden çıkartarak kazma ile harçların üzerine vurmaya başladı. Her bir vuruşta el kadar bir parça kopuyordu. Öğleye yakın bir saatte kapağın üzeri dört köşe olarak temizlendi. Bunun demir bir çerçevesi vardı ve bir tarafında iki menteşe bulunuyordu. Bu menteşeler paslanmıştı. Bunların karşısında bir demir parçası, kapağın deliğinden dışarıya çıkmıştı.

Erol elleri titreyerek molozları temizliyordu.

– Görünürde kimse var mı Derya?

– Hayır, kimseyi göremiyorum. Yalnız ihtiyarın koyunları ötede otluyorlar.

Erol otlarla kapağın üzerini temizledi. Çekiçle bir iki defa menteşelere ve kilit yerine vurdu. Aşağıdan boğuk bir ses geliyordu.

Birkaç çekiç darbesiyle kapağa girmiş olan çerçevenin ucundaki demiri oynattı. Sonra molozları iyice temizleyip çerçeve ile kapağın arasına keskinin ucunu sokmaya çalıştı.

Kapak açılmamakta inat ediyordu. Kim bilir ne zaman kapatılmış ve üzeri sıvanmıştı?

Erol:

– Server Paşa hangi tarihte yaşamış diyordun, dedi.

– İyi bilmiyorum, dedi Derya. Galiba İkinci Mahmut

devrinde. Yani Üçüncü Selim boğulduktan sonra.

– Öyle şair bir padişaha nasıl kıymış bu asiler?

– Kötülerle iyilerin boğuşması, dedi kız.

– Görünürde kimse var mı?

– Hayır, yalnız yakınlara bir keçi geldi.

– Ne işi var burada?

– Belki kavun kabuklarının kokusunu almıştır.

Nihayet keski kapakla çerçeve arasına girdi. Erol keskiyi kıvırdı. Kapak gıcırtılı bir ses çıkardı, biraz aralanmıştı.

– Dur, dedi kız. Bunun altında vazo yoksa?

Erol:

– Yoksa yok, dedi. Ama mutlaka bir şey var.

– Vazo yoksa ne olabilir?

– Ya bir yerden içeriye sızmış kokmuş bir su, ya da burayı yapanların içeride bıraktığı birkaç parça eşya, ne bileyim.

– Böyle bir şey çıkarsa ne yapacağız?

– Ne yapacağız? Hiç. Bütün ümitleri bu demir kapağın altına gömeceğiz. Sonra gideceğiz buradan.

– Ve de artık yollarımız ayrılacak.

– Yollarımız bir vazoya mı bağlı?

– Ne bileyim eylülün sonlarına geldik.

– Ben Andelip Kalfa'nın yanına gidip orada üniversiteye girmeye çalışacağım.

– Ben de kız talebe yurduna.

Erol:

– Birbirimizden kopmayalım Derya, dedi.

– Gene buraya geleceğiz ya. Bu köy tanıştığımız yer. İkimizin de sevdiği bir yer.

Erol düşünüyordu. Derya:

– Bu işi bitir bakalım, dedi.

– Bu ölüm kalım işi, dedi. Burada senin dedenin dedesinin babasından kalma mirasın var. Ya çıkar ya çıkmaz.

– Ben parada değilim Erol, babacığımdan kalma bir yetim aylığım var. Tek başına kalmış bir kızım, beni idare ediyor. Eh bir işe girerim olur biter.

– Burada vazo varsa ne olacak?

– Ne bileyim. Köye bir balık kayığı alacağım. Yardım edilecek komşular var. Aslına bakarsan altınlar beni korkutuyor. Bunları elde etmek için birçok kişi perişan oldu.

Erol sordu:

– Senden başka varis var mı?

– Hayır, dedi kız. İshak Bey'in iki çocuğu da ölmüşler. Gülniyaz'ın sırtını kırbaçla parçalayan o hain adama Gülniyaz'ın, "Kucağımdaki yavruya acı, Allah seni bildiği gibi yapsın." dediğini Şevkidil Kalfa duymuş. Bu uzun masal içinde unutulup giden zavallı Gülniyaz'ın ahı tuttu elbette. O güzel başını İshak Bey tekmelerle ezmek istemiş.

– Belki o sırada kardeşi olan Paşa'nın öldürülmesi adamı çılgına çevirmişti.

– Çok eski bir olay ama Paşa ile İshak Bey'in hiç iyi geçinemediklerini babam çok iyi biliyormuş. Bana böyle anlatmıştı.

Sonra boynuna taktığı bir altın zinciri çıkararak bunun ucuna takılmış olan tek taşlı bir yüzüğü gösterdi.

– Bunu gördün ya, dedi. Bu pırlanta bir yüzük.

Elden ele dolanarak babama kadar gelmiş. O da bana vermişti. Ölünce bunu Gülniyaz'ın parmağından çıkarmışlar.

Erol:

– Zavallı Gülniyaz, dedi.

Erol kapağın etrafındaki molozları ve toprakları iyice temizledi. Etrafa bir göz attıktan sonra çerçevesinden ayrılmış olan kapağın altına parmaklarını sokarak kapağı kaldırmaya çalıştı. Kapak hafif açılıyordu. Biraz güçlükle kalktı ve altında kapkara bir delik göründü.

Derya:

– Bu da bir kutu olmasın, dedi.

– Hayır, dedi Erol. Bak dinle.

Bir taş attı içerisine, çat diye bir ses duydu. Fakat dışarının ışığı gözleri aldığından içerisi görünmüyordu.

Erol başı deliğe değecek kadar eğildi. Derya onu gömleğinin ensesinden tutuyordu.

– Düşeceksin, dedi.

Erol:

– Düşmem, dedi.

Ses aşağıda çınladı. O zaman,

– Bir sarnıç, dedi. Çantada el feneri var, alır mısın?

Derya el fenerini getirdi. Erol içeriye tuttu. Çimento sıvalı karşılıklı iki duvar görünüyordu.

Erol kalktı, küreği getirdi ve aşağıya doğru sallandırdı. Bir buçuk metreye yakın kürek aşağıya değmemişti.

Aşağısı nispeten temizdi. Rutubetten kararmış

ve yol yol küflenmiş olan mahzene benzeyen bu yerde bir şey görünmüyordu. Aşağısı yukarıdan düşen toprak ve molozlarla doluydu.

Derya:

– Bırakalım, dedi. Yarın geliriz, merdiven gibi bir şey getiririz.

– Son dakikaya kadar gelmişiz, dedi Erol. Burada bırakılır mı?

– Boy vermiyor, dedi Derya.

– Ne gereği var, dedi Erol. Taşlarla biraz doldururuz. Ayaklarımızı değdirecek kadar taş atarsak ben inerim.

– Seni yalnız bırakmam, dedi Derya.

– Sen de in, dedi Erol.

Etrafta eline geçen taşları üst üste gelecek şekilde atmaya başladı. Taşlar düştükçe sesler yansıyordu. Fakat yavaş yavaş bu ses yansıması azaldı. Derya da taş getiriyor ve arada bir yüksekliği ölçüyordu.

Erol eğilerek sağı solu ve ilerisini iyice aydınlattı. Sonra doğruldu.

– Bu taraf hemen hemen bir metre kadar, dedi. Ama kuyuya doğru sarnıç ilerliyor. Derinlik iki buçuk metre kadar olmalı.

– Bir şey göremiyor musun, dedi Derya.

– Var bir şey ama insan seçemiyor, dedi.

– Ne yapacağız?

– Biraz daha taş atalım.

– Biz girince kapak kapanırsa?

– Ondan korkma, kim kapatacak?

– Rüzgâr.

– Rüzgâr ağır demiri kaldıramaz canım.

– Ya bir başkası gelip kapatırsa diri diri gömülürüz.

– Kimse yok görünürde.

Tekrar taşları atmaya başladılar. Hemen hemen kapağa bir metre kalıncaya kadar mahzenin içi taşla doldu.

Erol:

– Sen etrafa bak, ben ineyim, dedi.

– Korkuyorum, dedi kız.

– Neden korkuyorsun?

– Bu zamana kadar aramaktan perişan olmuş insanların ruhlarından.

– Çocuk olma Derya?

Ayaklarını kapaktan içeriye sallandırdı. Ayaklarıyla taşları arıyordu. Derya, onu yukarıya çekecekmiş gibi gömleğinin yakasından tutuyordu.

– Bırak Derya, dedi. Ayağım taşlara değdi.

Yavaş yavaş beline, sonra göğsüne kadar indi ve,

– Bana feneri ver, dedi.

– Yılan filan vardır.

– Burada bir şey yaşamaz.

– Havasızlıktan boğulursun.

– Kapak açık ya, korkacak bir şey yok.

Başı delikten kayboldu. İçeride geziniyordu.

– Kimse var mı etrafta, dedi.

Sesi aşağıdan boğuk geliyordu.

– Yok, dedi Derya. Yalnız o keçi dolaşıyor.

– İstersen sen de in.

– İneyim mi?

Tekrar cevap beklemeden o da ayaklarını sallandırdı. Kolları ile etrafı yoklayarak yavaş yavaş ayakları ile taşları aradı.

Erol onu belinden tuttu, kız da indi. Gözlerini karanlığa alıştırmaya çalışıyordu.

Bakışıyorlardı, yüreklerinin gümbürtüsü duyuluyordu sanki. Taşların üzerine oturmuşlardı.

Başlarının üstünde bir karartı belirdi. Derya:

– Anneciğim, diye bağırdı.

Erol'a sarılmıştı sımsıkı.

Erol:

– Korkma, dedi. Dışarıda otlayan keçi bu. Dışarıdaki yiyeceklerimizi yemesin.

Kız heyecanını yatıştırmaya çalışıyordu. Keçi çekilmişti. Erol taşlardan inerek elinde fenerle yürümeye başladı. Orada bir yeri aydınlattı.

Derya:

– Bir çocuk, diye bağırdı. Bir çocuk var orada.

Hayır, kollarını kalçalarına koyarak onlara doğru bakan şey bir çocuk değil, üzeri bezle örtülmüş olan bir vazo idi.

Erol titrek bir sesle,

– Gel canım, dedi. Korkma.

Ellerini kaldırsalar mahzenin tavanına değmezdi. Dikkatlice ilerlediler.

Ayaklarının altında ince taş parçaları çıtırdıyordu. Bir iki defa çenesi tıkırdadı Derya'nın.

Erol:

– Sakin ol, dedi.

Fenerin ışığını gezdirdi. Vazoyu örten bez veya

havlu çürümüş ve parçalanmıştı. Bir kısmı vazonun üstünde duruyordu.

Erol elini uzattı, bez ıslak bir kâğıtmış gibi koptu ve düştü. Erol vazoyu eliyle yokladı. Fenerin ışığında mavili sarılı, kırmızılı ve yaldızlı bazı desenler görüldü.

– Tamam, dedi Erol.

Vazonun bir ucundan tuttu. Vazo gayet ağırdı ve kımıldamamıştı.

Erol çürümüş bez parçalarıyla vazonun ağzını sildi. Elini içeriye sokacaktı:

– Akrep filan vardır, dedi kız.

Erol eline değen bir şeyi yokladı. Kat kat bir bez, belki de o ipek bir mendildi. Bunun içinde pek ağır olmayan bir şeyler vardı. Erol onu kıza verdi. Sonra elini tekrar vazonun içine daldırdı. Eline katı bir şeyler ilişti. Onlardan birini aldı. Çıkarttı ve fenerin ışığında ovuşturarak baktı.

– Altın, dedi.

– Şimdi bayılacağım, dedi kız. Gidelim.

Erol itiraz etmedi. Önce onu çıkarttı yukarıya. Sonra kendisi çıktı. Dışarıda temiz, sıcak ve tatlı bir hava vardı.

Kız kendisini şemsiyenin altına atmıştı. Orada hıçkırıklarla ağlıyordu.

Erol kapağı kapattı, üzerine kürek kürek toprak attı. Sonra taşları getirerek üzerine koydu.

Derya hıçkırarak,

– Keçi ne varsa yemiş, dedi. Kâğıt bardakları bile.

– Ne yapalım, dedi Erol. Sen şuna bak.

Elinde tuttuğu bir altın lira idi. Çil bir lira. İki yüz

yıla yakın bir zaman geçmiş fakat altın parlaklığını kaybetmemişti.

Erol:

– Çıkında ne var, dedi.

– Gülniyaz'ın elmasları, dedi Derya.

VAZO ÇALINMIŞ MI?

Eylülün son günleriydi. O akşam her ikisi de uyumamış, geçirdikleri korku ve heyecan sinirlerini bozmuştu.

Derya, Gülniyaz'dan kalan ipek mendil içindeki altın ve elmasları bir gazete kâğıdına sararak yalının rıhtımına geldi. Oradan ikinci katın penceresine seslendi.

Pencere açıldı, kızın sesini duyan Zeynep Hanım rıhtıma çıktı:

– Derya Hanım, dedi. O gitti.

– Kim gitti, dedi Derya.
– O, bizim kiracı, dedi Zeynep Hanım.
– Erol mu gitti?
– Evet.
– Nereye?
– Ne bileyim gitti işte.
– Bir haber bırakmadı mı?
– Bana bir şey demedi. Valizini almıştı.
– Akşama gelecek mi?
– Dedim ya, bir şey demedi bana.

Derya kendi odasına çıktı. Kapıyı içeriden kilitledi. Yatağının üzerine oturarak gazeteye sarılmış çatlamış olan ipek mendili açtı. Bir başka mendille içinden çıkanları değiştirdi.

İki tane kalın ve hayli ağır bilezik vardı. Bunların üzeri kendinden işlemeliydi. Yer yer elmaslar kakılmıştı.

Babasının verdiği Gülniyaz'ın yüzüğünün taşı ile bu bileziklerde bulunan taşları kıyasladı. Taşlar, yüzüğün taşları kadar iri idi.

Sonra salkım küpelere baktı. Bu salkımların üzerinde ovalanınca altın gibi yanan birer kırmızı taş vardı. O zamana kadar böyle bir mücevheri hiç görmemişti.

Sonra tek taşlı ve bütün altın kısmına elmaslar tutturulmuş bir yüzük vardı. Bu salkım küpelerde taşları birbirlerine bağlayan elmas kafes hiç görünmüyordu. Mini mini birer avize görünümündeydi.

Derya:

– Ah canım, dedi. Bunları takabildi mi acaba?

Sonra kolyeyi inceledi. Bunun da zincir kısmı hiç görünmüyordu. Gezi yerinin altında renkli ışıl ışıl bir tavus kuşu vardı ve kımıldadıkça parlıyordu.

Sonra zincire takılmış bir beşlik altın ve iki yanında da dişli birer yarım ve çeyrek altın vardı. Bu da ayrı bir takı idi.

Sonra da leblebiden iri, iki sıra inci.

Derya, bir süre bunları inceledikten sonra küçük valizine kaldırdı. Şimdi bunları çaldırmaktan korkuyordu. Yalıya gelen balıkçı çocuklar, genç kızlar ve kadınlar vardı. Hepsi birbirleriyle samimiydi. Her yere girer çıkarlardı.

Hepsi meraklı insanlardı. Karıştırırlar, sonra ellerine alır bakarlardı.

Derya ne yapacağına Erol'la birlikte karar verecekti. Vazoyu da mahzenden çıkartacak, acele bir ev tutacaklardı. Erol yavaş yavaş altınları bozduracak daha üniversite açılmadığı için o evde kalacak ve Derya ile buluşup ne yapacaklarına karar vereceklerdi.

Derya pencerede bir süre bekledi. Akşam, rıhtımdan ayrılırken bir şey konuşmamışlardı.

Derya'nın aklına babasının arkadaşı olan ihtiyar avukat geldi. Kimsesiz bir adamdı ve hayli yaşlanmıştı. Hâkimlik aylığı ile geçinir ve Derya'nın yetim aylığını da o alırdı.

O emniyetli bir insandı ve ailedeki define arayarak sefil olan insanların hikâyesini bilirdi.

Ayrıca Derya, kız talebe yurduna giderek kaydını yenilemek zorundaydı.

Az da olsa oraya bir para vermesi gerekiyordu.

Erol o akşam gelmedi, ertesi akşam da gelmedi.

Derya sabırsızlanmaya başladı. Salim Reis'e kadar gitti. Adam balık işleriyle uğraşıyordu. O kızdan önce,

– Seninki gelmedi, dedi.

Derya:

– Bir haber bırakmadı mı, dedi.

– Bana ne haber bırakacak kızım? Bilirsen sen bilirsin.

– Gelip gelmeyeceğini söylemedi mi?

– Hayır, yalnız akşam yemeğinde çok avare olduğunu, yüksek okula girmek için uğraşması gerektiğini söylemişti bana.

Aradan iki gün geçti, sonra bir hafta daha geçti.

Derya'nın içine bir kuşku girdi. Erol mahzendeki o altınları bırakıp nasıl gidebilirdi?

Onuncu gündü, Derya erkenden kalktı. Pantolonunu giydi. Güneşliğini başına taktı. Biraz telaşla kır yolunu tuttu. Etrafta kimseler yoktu. Harabeye girdi. Çevresine bakındı. Sonra yerde çapayı gördü. Erol bu çapayı yakındaki otların arasına saklamıştı.

Çapayı alarak demir kapının üzerindeki molozları ve taşları kaldırdı. Demirin üzerini temizledi ve kapağı kaldırıp arka tarafa devirdi.

Kendisinde kalmış olan elektrik fenerini içeriye sokarak mahzeni aydınlattı. Sonra da emin olmadığı için ayaklarıyla taş yığınına atlayıp içeriye girdi. Bir iki adım ilerledi, ortada vazo filan yoktu.

Buna iyice emin olduktan sonra geriye döndü.

Kaçar gibi mahzenden yukarıya çıktı. Kapıyı kapattı. Molozu çekti, beş altı taşı üzerlerine koydu ve çoğu zaman oturdukları bir toprak setin üzerine ilişti.

Bu sırada ihtiyar adamın ayak seslerini duydu. Kalktı, heyecanını belli etmeden ona doğru yürüdü.

İhtiyar adam seslendi:

– Seninki yok mu?

– Yok, dedi Derya.

– Yalnız mı geldin buralara?

– Yalnız geldim.

– Ne yana gitti senin delikanlı?

– Yüksek okula gidecek. İşleri var. Sen onu benden sonra gördün mü?

– Gördüm, dedi ihtiyar. Araba ile gelmişti.

– Araba ile mi?

– He, ya. Buralara pek araba çıkmaz ya, gelmişti işte. Buralarda dolandı, sonra gerisin geriye gitti.

– Ya, öyle mi?

Kendisine bir şey söylemeden vazoyu alıp gitmişti. Hiçbir zaman böyle bir yanılgıya, böyle bir plana tanık olmamıştı. Aklına gelen ilk şey Erol'un vazoyu alıp kaybolduğuydu.

Böyle bir ihaneti yapacak bir gence hiç benzemiyordu. Nasıl olmuş da ona inanmış ve onunla samimi olmuştu?

Derya yalıya gidince odasına çıktı. Yatağına yığıldı. Orada döne döne, yumruklarını sıkarak ağladı.

Gözleri ağlamaktan kızarmış, boğazı şişmişti. Yemeğe inmedi. Başına güneş geçtiğini söyledi.

Ertesi gün ev sahiplerine,

– Ben öğrenci yurduna dönüyorum, dedi. Kısmet olursa yine görüşürüz.

Valizini aldı ve vapura binerek doğruca avukat Rahmi Bey'in dairesine gitti. Biraz sonra adam kahveden geldi.

Derya üç aydan beri aylığını almamıştı. Rahmi Bey onları verdi, alıp getirdiği kızarmış başı ayıklayarak üzümleri de yıkayarak sofraya koydu. Sekseninde olan adamcağız kızı sofraya davet etti.

Derya kaç günden beri üzüntüden yemek yiyememişti. Karabiber ve tuzla ayıklanmış baştan yedi. Daha sonra,

– Rahmi Bey amca, dedi.

– Buyur, dedi adam.

– Biliyorsun ki ben bir yıl geç başladım okula.

– Biliyorum kızım, dedi.

– Bu sene de lise sonu okuyacağım.

– İnşallah evladım.

– Şimdi size bir emanet bırakmak istiyorum.

– Ne emaneti kızım?

Derya valizinden çıkardığı mendili açtı ve masanın üzerine koydu.

Rahmi Bey kıpkırmızı oldu.

– Bunları nereden buldun?

– Viranede amca, dedi Derya.

– Nasıl oldu bu? Demek sana kısmetmiş.

Derya bir iki damla gözyaşı döktü.

– Öyle oldu amca, dedi.

– Peki ya altınlar?

– Başka bir şey bulamadım.

– Daha ne bulacaksın? Bunlar hep saray takılarıydı. Sultanların kullandığı gerdanlıklar ve küpeler.

– Bunlar rahmetli Gülniyaz'ın takıları.

Adam bir hayli titrek elleriyle bilezikleri tuttu.

– Daha ne bulacaktın yavrum, dedi. Bu gerdanlık milyonlara değer. Şu salkım küpeler de, al onlardan da o kadar. Uçlarındaki kırmızı taşlar yakut. Gene o titrek kuş yok mu o titrek kuş. Mutlaka usta bir kuyumcu ustasının elinden çıkmıştır. Bunlara aklı ermeyen bir adam bile en az yirmi beş, otuz milyon lira verir.

Küpeyi yere attı ve topuğuyla üstüne vurdu.

– Gördün ya, dedi. Bunlar hakiki inci. Yapma olsa tuzla buz olurdu.

Bu heyecan geçtikten sonra Derya:

– Amca, dedi. Ben bir yıl bunları kız talebe yurdunda saklayamam. Size bırakacağım.

– Bana mı, dedi Rahmi Bey. Benim başımı derde mi sokacaksın? Onları koruyacağım diye gözüme uyku girmez benim.

– Orası kolay amca.

– Nasıl kolay?

– Siz bir kiralık kasa tutarsınız, orada saklarsınız.

– Olur olur ama ben yaşlı bir adamım. Şıp diye gittim mi sen de hava alırsın.

– Bir çaresine bakarız artık. Yalnız bu altınları bozduralım, ben de azar azar onlarla geçinirim. İleride hepsini satarız.

– Bunlar antika şeylerdir kızım, kolayca satılmaz. Sonra insan kıyamaz.

– Ben bu sene de öğrenci yurdunda kalacağım için size zahmet vermem.

– Ne zahmeti evladım. Sen bana Orhan'ın yadigârısın.

Derya içini çekerek Rahmi Bey'den ayrıldı. Kız öğrenci yurdunda başka kızlarla ortak olan odasına gitti.

Zaman zaman aklına Erol geldikçe dişlerini sıkıyordu. Ama ona beddua etmek aklına bile gelmiyordu.

Bir iki gün sonra okul açıldı. Derya lise sona gitmeye başladı. Şen ve hareketli bir kızdı. Ama bu son senede iyice durulmuştu.

Cumartesi akşamı Rahmi Bey'e gitti. Adamcağız altınları bozdurmuş, parasını bankaya, Derya'nın adına yatırmıştı.

– Kızım, dedi. Beşibirlik Sultan Mahmut zamanının parası. Kuyumcuları dolaştım. Antikacıları da yokladım. Tam bir milyon lira verdiler. Üç bir tarafta, üç bir tarafta bulunan liralar eski devir malı. Altı lira iki yüz binden, bir milyon iki yüz bin lira etti. Şimdi bankada üç milyon lira var. Çeyrek liraları sakladım. Onlar ikişerden dört tane. Kendine yüzük filan yaptırırsın. Bir aralık bana uğra, gidip bankadaki evraka imza at. Sonra da istediğin kadar para çekebilirsin.

Derya:

– Şimdilik paraya ihtiyacım yok, dedi. Yalnız bu elmaslar başa sıkıntı olur. Onların değerini bulup satabilirsen sen benden zengin sayılırsın.

– Araştırırım kızım ama senden bu hizmetlerime karşılık bir çift ayakkabı parası alacağım.

Derya öğrenci yurduna gidip o akşam yatağına uzanınca,

– Siz ettiğinizle kalınız Erol Bey, dedi. Ben tok gözlü bir kızım. Belki bu elmasları da almadığınıza üzülmüşsünüzdür.

Öğrenci yaşantısı yeniden başlamıştı. Viranede yalnız kaldığı zaman yaşadığı korkuları düşünüyordu.

Yakışıklı bir erkek olan Erol, o çöken kuyunun taşları arasında ezilerek ölebilirdi.

Bir aralık Rahmi Bey:

– Kızım, demişti. Böyle antika şeylerin satışı kolay olmaz. Hesap sorarlar insanlardan, pek acele etmeyelim.

O kış, iki bilezik, beşer milyondan bir antikacıya satılmıştı. Daha sonra salkım küpeler, sonra iki pırlanta yüzük gitti.

Derya'nın bankada yirmi milyonu oldu. Kuşlu iğneye kıymet biçilemiyordu. Bunu almak milyarder insanların işi idi.

Derya'nın giyimde, kuşamda, israfta ve övünmede gözü yoktu. Rahmi Bey gibi candan, dünyadan elini eteğini çekmiş bir insan onun imdadına yetişmişti. Yoksa bu kıymetli takıları ne satabilirdi ne de aldatılmaktan kendisini kurtarabilirdi.

Şöyle böyle kış geçti. Havaların yüzü değişti. Derya yüzünün akı ile liseyi bitirecek ondan sonra da fakülteye girmek için çalışacaktı.

Bazen özellikle cumartesi ve pazar günleri Rahmi Bey'de kalıyordu.

– Şu hâle bak, diyordu adamcağız. Üçüncü Selim

zamanında yaşamış Server Paşa, Sultan Mahmut devrinde vefat etmiş. Herhâlde o yeniçeri isyanından korkmuştur. Yeniçeriler nerede bir zengin varsa onun konağını yıkıyor, yalısını, evini yağma ediyordu. Nihayet İkinci Mahmut onların hakkından gelmiştir.

MEKTUP

Aradan iki yıl geçmişti. Derya liseyi bitirip Edebiyat Fakültesinin ilk sınıfını bitirince temmuz sonunda eski ahbaplarını yoklamak için Salim Reis'in harap yalısına gitti.

Salim Reis mutluluk çığlıklarıyla kızı karşıladı. O şimdi on dokuz yaşındaydı, biraz daha boylanmış

ve kilo almıştı. Üzerinde artık çocukluk hâlleri kalmamıştı.

Eski odasına gene çıktı. Şimdi babasından bağlanan yetim aylığı ile geçinen kız değildi.

Tek başına ne yapacaktı, yakın bir arkadaşı, ailesinden bir yakını yoktu.

Hayli yaşlanmış olan Salim Reis'e,

– Eee amca, dedi. Balık kayığını ne zaman alıyoruz?

Salim Reis:

– Balık kavağa çıktığı zaman, dedi.

– Bu ne demek böyle. Balık kavak ağacına çıkar mı?

– Bilmem işte, böyle söylerler. Ya kavaklara balık akını olacak ya da balık kavak ağacına çıkacak.

– Sen balığı boş ver de şöyle güzel bir balık kayığı varsa alalım.

– Ne ile kızım?

– Para ile amca.

– Para var mı ki?

– Sen kayığı bul, üst tarafı kolay.

– Vallahi cilada bir kayık var ama bir milyondan fazla istiyorlar.

– Bunu bir milyona yapabilir misin?

– Yapmasına yaparız ama nerede para?

Bir sabah sandallardan biri ile Göksu'ya gittiler. Takma motorlu bir tekne vardı orada. Beraber gelen balıkçılar onu çok beğeniyorlardı.

Motorun gürültüsü balıkları ürkütürmüş, bu yüzden balık olan yere giderken motor çalıştırılmazmış.

Adam bir milyona verecekti ama sonradan parasının peşinden koşmak istemiyordu.

Derya, adama saydı on bin liralık yüz tane banknotu ve Salim Reis'in aracılığı ile köyün balıkçılarına aldırttı bu tekneyi. Şimdi baş tarafının iki yüzüne "Derya Kuzusu" yazılacaktı.

Bu iş o pazara kadar tamamlandı. Gerekli işlem yapıldı. Pazar günü donatılmış olan kayık, balıkçılarla birlikte yalının önünden geçti.

Kadın erkek, balıkçı aileleri Derya'ya dua ettiler. Kız bu alışverişten büyük bir huzur duydu.

Daha sonra Salim Reis'e, on iki kulaç balık ipi aldı.

Şimdi arada bir denize giriyor, eskisi gibi açılmıyordu. Ağır başlı bir banyodan sonra rıhtımda oturuyordu. Kendi düşüncesine göre hayatını yörüngesinde tutmuştu.

Artık kız öğrenci yurdunda değildi. Küçük bir daire tutmuştu. Elinden geldiği kadar evi yavaş yavaş döşemişti.

Rahmi amca ayda birkaç defa ona geliyor, kalıyor ve onun pişirdiği en lezzetli yemeklerden yiyor, kendi evindeymiş gibi rahat ediyordu.

Salim Reis balık kayığının alınışından bir gün sonra, rıhtımda onun oturduğu sıraya ilişti.

– Eee kızım, dedi. Geçen yıl neden gelmedin?

– Fakülteye girmek için çok çalıştım, dedi Derya.

– Hem biz bekledik hem de o, dedi Salim Reis.

– O dediğiniz kim?

– Senin arkadaş işte.

– Buraya mı geldi?

– Geldi ya. İşte bu sıralarda oturur, arpacık kumrusu gibi düşünürdü.

– İnsanlar belli olmuyor, dedi Derya.

– Öyle olmasına öyle ama bu oğlan candan bir çocuktu.

– Sen benim huyumu bilmez misin? Birisiyle fazla arkadaşlık edemem.

– Anlamadım bu işi ben. İçtiğiniz su ayrı gitmezdi.

– Eee, elbet bir nedeni olmalı selamı sabahı kesmenin, dedi Derya.

– Çok aradı seni kızım.

Biraz sonra Salim Reis:

– Siz birbirinizi denk bulmuştunuz kızım, dedi. Sen kimse ile böyle sık gezmezdin.

– Belki ama her şeyi tadında bırakmak gerek.

– Doğru edersin kızım, doğru edersin.

Sonra Derya sordu:

– Beni aradı öyle mi?

– Geçen yıl hep buradaydı.

– Yukarıya, bizim harabeye çıktı mı?

– Çıkmış olmalı. Erkenden çantasını alır gider, sıcak bastığı sırada inerdi.

Derya bu haberi aldığı zaman kendi kendisine,

"Ne yüzle geldi acaba?" diye sordu. "Vicdanı elvermedi de bana biraz para mı ikram edecek, yoksa benden Gülniyaz'dan kalan takıları mı almaya kalkacak?"

Sonra bir sabah onun sesini duydu. Üzerinde fazla bir değişiklik yoktu. Derya'nın penceresinin altına gelmiş, onu adıyla çağırmaya başlamıştı.

Derya bir süre duymamazlıktan geldi. Sonunda pencereden baktı.

– Derya, insene aşağıya.

Derya pek nazik olmayan bir sesle,

– Biraz işim var, dedi.

Erol gitti. Salim Reis'in yanındaki sıraya oturdu. Saatlerce orada bekledi.

Derya inmiyordu.

Sonra bir akşamüstü onu rıhtımda yakaladı.

– Deryacığım, dedi. Ne oldu sana?

Kız hırçın bir davranışla,

– Bana, cığım, mığım demeyiniz, dedi.

Erol kıpkırmızı kesildi.

– Canım ne oldu?

– Bana böyle sizin bir şeyinizmişim gibi seslenmeyin. Yazlığa geldiğim bu köyü bana zehir etmeyin.

– Ben ne yaptım Derya Hanım, neden böyle davranıyorsunuz?

– Benim artık size kaptıracak ne param var ne de bir şeyim. İnsan biraz olsun saygı gösterir, giderken bir Allahaısmarladık der.

– Demedim mi Derya Hanım?

– Dediniz mi?

– Haber verdim ya.

– Ne haberi?

– Gideceğimi size yazmıştım.

– Çok şey, mektup mu yazdınız?

– Elbette mektup yazdım.

– Benim mektuptan filan haberim yok.

Bu sırada akıntıya çıkmış olan genç balıkçı hem oltasını sallandırıyor, hem tek kürekle kayığı olduğu yerde tutmaya çalışıyor hem de,

Gittin gideli ben deli divaneye döndüm

Gelmezsen eğer bil ki sana doymadan öldüm.

Derya ağır bir şey söyleyecekti. Fakat Erol gözündeki yaşları siliyor ve soruyordu:

– Hakikaten Salim Reis sana mektubu vermedi mi?

– Ne mektubu, dedi Derya.

– Giderken her şeyi açıklamıştım.

– Ben mektup falan görmedim.

Erol yalının içine seslendi.

– Salim Reis, bir dakika bakar mısın?

Yaşlı balıkçı tahta kunduralarla sahile çıktı.

– Buyur, dedi.

– Ben sana bir mektup vermedim mi, dedi Erol.

– Ne mektubu, dedi adam.

– Buradan ayrılırken sana bir mektup vermedim mi?

Adam başını salladı.

– Ben mektup filan almadım.

– Salim Reis, sen insanı çileden çıkarırsın. Şurada kapının eşiğinde oturmuş çapari yapıyordun. Erkenden balığa çıkacaktın. Zeynep Hanım da bana çay getirmişti.

– Çay mı, ne çayı?

– Ne çayı olacak içecek çay. Sana kapalı bir zarf verdim. Sana rica ettim. Aman unutma bu zarfı Derya'ya ver, dedim.

– Öyle dedinse öyledir. Ne bileyim ben geçmiş gün. Verdinse ben de yerine vermişimdir. Ben kimsenin hakkını yemem.

İçeriden münakaşayı duyan Zeynep Hanım da çıktı rıhtıma.

– Ne bağırıyorsunuz, dedi.

Erol derdini ona da anlattı.

– Verdin verdin ya, dedi kadın. Adamın elleri ıslaktı ben aldım.

– Peki ne yaptın?

– Şimdi anlıyorum. Sabah daha pek erkendi. Güneş yeni çıkıyordu. Kız uyur diye mektubu sakladım.

– Nereye sakladın?

– Ne bileyim ben, bir yere koydum elbette.

Salim Reis karısına biraz çıkıştı, kadın içeriye girdi, biraz sonra elinde kirli bir mektup zarfıyla çıktı.

– Al işte, dedi. Bize verilen şey hiçbir zaman

kaybolmaz. Mutfakta rafın muşambasının altına koymuşum.

– İnsanın bu kadar zaman hiç gözüne çarpmaz da yerine vermez mi?

– Vermemişim Erol Bey. Zaten bana vermemiştin ki telaştan aldım. Kirlenmesin diye oraya koydum. O da bana bir daha sormadı.

Salim Reis:

– Ben de Zeynep'in verdiğini sanmış olmalıyım, sabah sabah aklım başımda değildi.

Derya:

– Anlaşıldı Erol Bey, dedi. Unutmuşlar. Zaten bu bir şeyi değiştirmez.

– Derya Hanım şu mektubu Allah'ını seversen oku da sonra konuşalım.

– Pekâlâ, öyle yapalım.

Erol gerçekten ağlıyordu.

Derya mektubu alarak kaldığı yalıya gitti.

Kız kaldığı odaya çıktı. Yüzüne biraz kolonya sürdü. Sonra ıslak ellerini saçlarına sokarak onları tarayıp arkaya attı.

Zarf hayli kirlenmişti. Biraz da rutubet almış olmalı ki üzerine yazılan adres mürekkeplere karışmıştı.

Derya mektubu açtı, okumaya başladı.

"Deryacığım, ben İstanbul'a gidiyorum. Şu son günlerde çok telaş yaşadık. Ben kuyunun içinde ezilip gidebilirdim, sonra yıkılan duvarın altında kalıp birlikte ölebilirdik.

Bunlar ve daha sonra vazonun bulunuşunun verdiği heyecan bizde sinir bırakmadı. Hemen bir servete kavuşmaya senin ihtiyacın yok. Ben belki seni tekrar göremem. Ama vazoyu alıp Andelip Hanım'ın evine götüreceğim. Niyetim yavaş yavaş bu altınları bozdurmak ve parasını bankalara yatırmaktır. Andelip Hanım çok emniyetli bir insandır. Bu parayı bozdurmanın büyük tehlikeleri var. Bir defa, bu paralar iki yüz yıl evveline aittir. Belki bunları bozdurmak bir suçtur ama burada senin büyük bir hakkın var. Kimse senin hakkını senden alamaz.

İlk fırsatta ben bu işi başarmaya çalışacağım. Seni bu tehlikeli işin içine sokmak istemem. Paraya ihtiyacın olursa Gülniyaz'ın altınlarını bozdurabilirsin.

Bir araba ile gelip vazoyu götürmek niyetindeyim. Artık bir dahaki yıla görüşeceğiz. Ben doğru bir iş yaptığıma inanıyorum. Fikrini almadığım için beni bağışla canım."

Mektup bu kadardı ve altında Andelip Hanım'ın adresi ve Erol'un imzası vardı.

Derya mektubu bir defa daha okudu ve sonra katlayıp zarfın içine koydu. "İyi, hoş." dedi. "Fakat sonra ne oldu?"

Onun altınları alıp gittiğini sanmıştı. Ama ona beddua etmemişti. Şimdi altınları merak ediyordu. Onlara ihtiyacı yoktu. Ama Erol vazoyu ne yapmıştı?

Derya bir süre yatağına uzanarak düşündü. Heyecanının yatışmasını bekledi.

Erol'un bütün bu olanlardan sonra büyük bir sarsıntı geçirdiğini anlıyordu.

Bir yıl önce hesap vermeye gelmişti ama Derya'yı bulamamıştı. Geldiği zaman da alışık olmadığı bir tavırla karşılandı.

Haklı olduğu hâlde Derya onun karşısında kendisine güvenmeyerek onu suçlu duruma düşürmüştü. Ama hem onun hem de Erol'un bir suçu yoktu. Karı koca balıkçılar dalgınlıklarından kendilerinden rica edilen bir işi unutmuşlardı.

Vakit epeyce geçmiş ve akşam yaklaşmıştı. Köyün balıkçıları toplanmış ve çoğu zaman yaptıkları gibi çala kürek yalının önüne gelmişlerdi.

Derya pencereden onlara seslendi:

– Bereketli olsun, rastgele.

Hepsi bir ağızdan,

– Sağ ol, diye bağırdılar.

Sonra koca kayık, küreklerin çalışmasıyla Karadeniz'e doğru açılmaya başladı.

Ne candan insanlardı şunlar.

Derya ertesi sabah erkenden kalktı. Güneş daha arkada ve dağ tarafındaydı. Rıhtımda gölge vardı.

Rıhtımda buluştukları sırada Erol:

– Siz ne yaptınız Derya Hanım, dedi.

– Tahmin ettiğiniz gibi altınları bozdurdum. Hepsini Rahmi Bey sattı. Şimdi otuz milyon kadar bir yatırımım var. Geçiniyorum da arttırıyorum bile.

– Para, dedi Erol. Her zaman bir silahtır. Ben

paranın çoğundan daima korkarım. Ama sağlam karakterli insanlar kendilerini kötü meraklara kaptırmazlar. Bana gelince bazen Ankara'ya giderek oralarda altınları bozdurdum. Bunlar İkinci Mahmut devrinin paraları. Biz sordukça bu işleri yapanlar kuşkulanıyorlardı.

– Hepsini bozdurdunuz mu, dedi Derya.

– Bir tek lirayı kalfaya verdim. Çok memnun oldu. Onun zamanında altının büyük kıymeti vardı. Bugün de var ama onun zamanında bir altın bir servet demekti.

– Ne kadar tuttu, dedi Derya.

– Bir milyar iki yüz milyon, dedi Erol.

– Bir milyar mı?

– Evet, bu paralar piyasadaki değerinden çok daha yüksekti.

Sonra cebinden on tane kadar banka defteri çıkardı.

– Buyurun, dedi. Sizin adınıza yatırdım bu paraları. Bankalara uğrayıp evrakları imzalamaktan başka yapacak işiniz yok.

– Paraları o zaman da birlikte mi çekeceğiz?

– Hayır, Derya Hanım. Benim bu paralarda hiç payım yok. Bir yıl sonra on sekizinize basacağınızı düşündüm o zaman.

– Neden bu kadar çok defter?

– Hemen hemen yüz ellişer milyon yatırdım bankalara.

– Vazoyu ne yaptınız?

– Onu bir eski eserler müzesine götürdüm. Satılmasına müsaade etmiyorlar. Yalnız saray malı olduğunu bildirdiler. Müze en az yüz milyon verecek.

– Benim paraya ihtiyacım yok Erol Bey. Eski eserler müzesine bağış olarak verelim.

– Aynı fikirdeyim Derya Hanım.

Yalının içinden kızarmış balık kokusu geliyordu. Sabahleyin Karadeniz'den voli çevirmişler ve ateş balıklarını seçerek Derya'ya getirmişlerdi. Bunların ızgarası çok güzel oluyor ve Salim Reis kendi eliyle pişiriyordu.

Bir iki gün içinde eski samimiyetlerine dönen iki genç birlikte İstanbul'a indiler.

Dönüşte ayrı yalılardaki odalarına yerleştiler ama kalan bir iki haftayı yine sandal gezilerinde, rıhtım sefalarında geçireceklerdi.

Bankalardaki işlemler tamamlanmıştı. Bu iki gencin birbirlerine yakınlaşmasından Salim Reis hiç memnun olmuyordu.

Derya:

– Bu işte senin de çok emeğin var. En kısa zamanda bir ufak araba al, birlikte üniversiteye gideriz, dedi. Şimdi Rahmi Bey'e gidelim. Adamcağız huzurevinde kalıyor. Onu benim tuttuğum daireye alalım. Üç odası var, bu odaları paylaşırız. Rahmi Bey başımızda hem bir büyük olur hem de bize yemek hazırlar. Kendisi de yalnızlıktan kurtulur.

Rahmi Bey, Erol'u görünce biraz yadırgamıştı.

– Bu delikanlı da kim kızım, diye sordu.

– Beraber define aradığım arkadaşım, dedi Derya. Başımıza gelenleri anlatacak olsam tansiyonun çıkar.

Rahmi Bey onlarla birlikte oturmaya razı oldu. Fakat Erol ortaya yeni bir öneri attı:

– Ben kalfayı alıp buraya getireyim. O yemeklerin en kralını bilir. Hem amcaya yük olmayız hem de ben bu kadını yüzüstü bırakmamış olurum.

Gitti. Bir taksi tutup Andelip Kalfa'yı da vazoyu da Derya'nın dairesine getirdi.

Rahmi Bey:

– Canım, diyordu. Hanım'ı ne rahatsız ettiniz. Ben de yemek işlerinizi yapardım. Bir rafadan yumurta yaparım ağzınıza layık. Sonra beyaz peyniri ufalayıp üzerine iki yumurta kırdım mı al sana yemek. Salata yaparım, tarhana çorbası pişiririm daha ne?

Andelip Kalfa da şakacı bir insandı.

– Bana iş kalmadı beyefendi, diyordu.

Gençler orada bir gece kaldılar, işleri yoluna koydular. Daha önlerinde tatil günleri vardı.

– Boşuna kira parası vermiş olmayalım, dedi Erol. Derya Hanım da banyolarını tamamlasın sonra gelir artık bir arada yaşarız.

Bu kararla ayrıldılar. Derya mutfaktaki bir çekmeceye bir sürü para koymuştu. Amca Bey'e telefon, bir buzdolabı, çamaşır makinesi, bir ocak, bir televizyon ısmarlayacaktı. Salonun döşemesini de döndükleri zaman yapacaklardı.

Kalfaya ayrı bir oda yoktu, üç odayı paylaşmışlardı.

Erol:

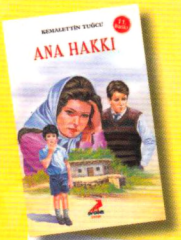
– Ben salonda yatarım, dedi. Ya bir gün odalardan birine kabul edilirim ya da çıkar giderim.

Rahmi Bey:

– Derya bir formül bulur evladım, şimdilik acele etme, dedi.

Derya'nın bulduğu formül hepsini mutlu etti.

KEMALETTİN TUĞCU, 1922 yılında İstanbul'da doğdu. 1996 yılında vefat etti. Küçük yaşlarda yazmaya başladı. Sevgi ve merhamet gibi insani duyguları içeren kitaplar kaleme aldı. 400'e yakın eser veren Tuğcu, kitaplarında çocukların ve yaşlı insanların hüzünlerini, ümitlerini ve heyecanlarını işledi. Bu çalışmalarıyla Türkiye'nin çocuklar tarafından en çok okunan yazarı oldu.Yayınevimiz de sizler için 20 kitaptan oluşan bir Kemalettin Tuğcu dizisi hazırladı.

KEMALETTİN TUĞCU'DAN SEÇMELER

1. Ana Hakkı
2. Ceylanlı Bahçe
3. Çifte Kumrular
4. Çingene Kızı
5. Çocuk Hırsızları
6. Dede ile Torun
7. Deniz Kızı
8. Eski Bir Masal
9. Gece Kuşları
10. Gülçin Abla
11. Hırdavatçı Dede
12. İçler Acısı
13. Kolsuz Bebek
14. Mercan Kolye
15. Mine'nin Arkadaşı
16. Ninelerin Ninesi
17. Sakat Çocuk
18. Son Çocuk
19. Şehir Çocuğu
20. Uğurlu Çocuk

9 789755 011578
erdemyayinlari.com